

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ 2017 – 2020 година

февруари, 2017 г.

Приета с Решение №..... по Протокол № ..... от ..... на Общински съвет – Разград

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ	6
I.1. Основание за разработване на програма за управление на отпадъците на Община Разград. Период на действие на Програмата.	6
I.2. Принципи на НПУО 2014-2020 г. и Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017-2020 г.	6
I.3. Участие на Община Разград в Регионално сдружение за управление на отпадъците.....	7
I.4. Административна характеристика на Община Разград.....	8
I.5. Географска, топографска и климатична характеристика на Община Разград	8
I.6. Водни ресурси, почви и полезни изкопаеми на територията на Община Разград.....	14
I.7. Растителни и животински видове	17
I.8. Защитени зони, защитени територии, природни забележителности.....	18
I.9. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура.....	20
I.10. Демографска характеристика и прогнози	21
I.11. Кратка социално-икономическа характеристика	25
I.12. Основни цели и основни резултати, които се очакват от изпълнението на програмата	26
I.13. Кратка информация и резултати от процедурата за Екологична оценка на програмата и от обществените консултации при разработването на програмата	33
I.14. Органи на разработване и одобрение на програмата и дата на одобрение.....	33
II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	34
III. SWOT АНАЛИЗ.....	44
IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ	49
IV.1. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА	49
IV.2. АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА	52
V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА НАПРЕДЪКА.....	55
V.1. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	56
V.1.1. ВЪВЕДЕНИЕ и основни положения.....	56
V.1.2. ОПРЕДЕЛЯНЕ на мястото на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията на управлението на отпадъците	57
V.1.3. АНАЛИЗ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките.....	59
V.1.4. МЕРКИ за предотвратяване образуването на отпадъци	60
V.1.5. НАЛИЧИЕ на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата	62
V.2. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ, МЕТАЛ, ПЛАСТМАСА И СЪЖЪКЛО	65
V.2.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област	65
V.2.2. Най-важните резултати, които Община Разград е постигнала и ще надгражда	66
V.2.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотносими към Подпрограмата	66
V.2.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.....	66
V.2.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата	67
V.3. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И НА ИЗИСКВАНИЯТА НА НПУО ЗА БИОРАЗГРАДИМИ И БИООТПАДЪЦИТЕ	71
V.3.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област	71
V.3.2. Най-важните резултати, които община Разград е постигнала и ще надгражда	72
V.3.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотносими към Подпрограмата	73

V.3.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.....	73
V.3.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата	74
V.4. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ.....	79
V.4.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област	79
V.4.2. Най-важните резултати, които Община Разград е постигнала и ще надгражда	79
V.4.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотносими към Подпрограмата	80
V.4.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.....	80
V.4.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата	80
V.5. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.....	85
V.5.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област	85
V.5.2. Най-важните резултати, които община Разград е постигнала и ще надгражда	85
V.5.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотносими към Подпрограмата	86
V.5.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.....	87
V.5.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата	87
V.6. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНА РАЗГРАД ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	91
V.6.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област	91
V.6.2. Най-важните резултати, които община Разград е постигнала и ще надгражда	91
V.6.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотносими към Подпрограмата	92
V.6.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.....	93
V.6.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата	93
V.7. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	96
V.7.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област	96
V.7.2. Най-важните резултати, които Община Разград е постигнала и ще надгражда	96
V.7.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотносими към Подпрограмата	97
V.7.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.....	97
V.7.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата	98
VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	103
VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	117
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	119

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БО	Битови отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ВАС	Върховен административен съд
ГД ГРАО	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване”
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ДДС	Данък добавена стойност
ДНСК	Дирекция за национален строителен контрол
ЕО	Екологична оценка
ЕАОС	Европейска агенция по околна среда
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕК	Европейска комисия
ЕКАТТЕ	Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици в Република България
ЕЖ	Еквивалент жители
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсителите
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОВВООС	Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КЗЗ	Комисия по земеделските земи
КР	Комплексно разрешително
КФ	Кохезионен фонд
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
НН	Норма на натрупване
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Националната стратегия за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВ	Отпадъчни води

ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПР	Общински план за развитие
ОО	Опасни отпадъци
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОС	Оценка за съвместимост
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПЕВП	Полиетилен висока плътност
ПЕНП	Полиетилен ниска плътност
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПО	Производствени отпадъци
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
ППЗОЗ	Правилник за прилагане на закона за опазване на земеделските земи
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
ПХБ	Полихлорирани бифенили
ПХТ	Полихлорирани терфенили
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РОП	Разширена отговорност на производителя
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СЦР	Северен централен район на планиране
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
EMAS	Схема за управление по околна среда и одит (Eco-Management and Audit Scheme)
ISO	Международна организация по стандартизация (International Organization for Standardization)
kg/capita/year	Килограм / жител / година
Kilograms per capita	Килограми за година
IPPC	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
IAS	Международен счетоводен стандарт (International Accounting Standard)
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)

I. ВЪВЕДЕНИЕ

I.1. Основание за разработване на програма за управление на отпадъците на Община Разград. Период на действие на Програмата.

Настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Разград е разработена на основание изискванията на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Тя е изготвена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020 г. и е с **период на действие 2017 – 2020 година**. При разработването на Програмата за управление на отпадъците на Община Разград са спазени Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед №РД-211 от 31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите. Програмата включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г. има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на настоящата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Програмата за управление на отпадъците на Община Разград включва в обхвата си отпадъците, попадащи в приложното поле на Закона за управление на отпадъците, както следва:

- Битови отпадъци;
- Производствени отпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци.

I.2. Принципи на НПУО 2014-2020 г. и Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017-2020 г.

Националният план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г. се основава на следните основни принципи:

- „Предотвратяване” – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- „Разширена отговорност на производителя” и „замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- „Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- „Близост” и „самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в Европейския съюз (ЕС), трябва да бъдат третираны в рамките на Съюза;
- „Участие на обществеността” – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

I.3. Участие на Община Разград в Регионално сдружение за управление на отпадъците

С Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г. (разработена на основание чл.28, ал.4 от отменения ЗУО) са определени регионите, включващи общините, които ползват общо регионално депо.

Съгласно действащия Закон за управление на отпадъците с Националният план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г. са определени регионите, включващи общините, които ползват общо регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци (чл.49, ал.9 ЗУО). Регион Разград включва общините Разград, Завет, Исперих, Кубрат, Лозница, Самуил и Цар Калоян.

Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Битовите отпадъци, генерирани от населените места от регион Разград, е предвидено да се обезвреждат посредством депониране на територията на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил и Цар Калоян. На територията на площадката са изградени две клетки за неопасни отпадъци. Стартирани са процедури за изграждане на нова клетка за неопасни отпадъци към Регионално депо – Разград и съоръжения за третиране (оползотворяване) на битови отпадъци за регион Разград чрез разширение на площта, заемана от съществуващото Регионално депо.

Регионално сдружение, създадено по реда на Закон за управление на отпадъците

С две споразумения за сътрудничество между общините в региона от 23.09.2003г и от 16.05.2008 г., както и Реш. на общински съвет за приемане на отпадъците от всички общини в региона на цена 11.52 лева на тон е сформирано сдружение за управление на отпадъците за региона – сдружение с нестопанска цел „Лудогорие Еко“ Разград.

На 15 август 2016 година съгласно Решение No1 от протокол No1 от общо събрание на Регионалното сдружение и решения към протоколи на ОбС на участващите общини:

- Решение № 111 по Протокол № 10/22.07.2016 г. на Общински съвет Завет;
- Решение № 163 по Протокол № 14/30.06.2016 г. на Общински съвет Исперих;
- Решение № 119 по Протокол № 12/28.06.2016 г. на Общински съвет Кубрат;
- Решение № 101 по Протокол № 12/29.06.2016 г. на Общински съвет Лозница;
- Решение № 162 по Протокол № 13/22.07.2016 г. на Общински съвет Разград;
- Решение № 8.214 по Протокол № 8/29.07.2016 г. на Общински съвет Самуил;
- Решение № 45 по Протокол № 5/29.06.2016 г. на Общински съвет Цар Калоян

е създадено ново Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Разград.

Водеща община: община Разград

Членуващи общини: Разград, Лозница, Кубрат, Исперих, Завет, Самуил и Цар Калоян

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017– 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Председател на сдружението: д-р Валентин Василев – кмет на община Разград

Адрес: град Разград 7200, бул. „Бели лом“ 37А

Тел.: (084) 660 091; 660 092, Факс: (084) 660 090

e-mail: obshtina@razgrad.bg

официална страница: www.razgrad.bg

Район на планиране: Север централен

I.4. Административна характеристика на Община Разград

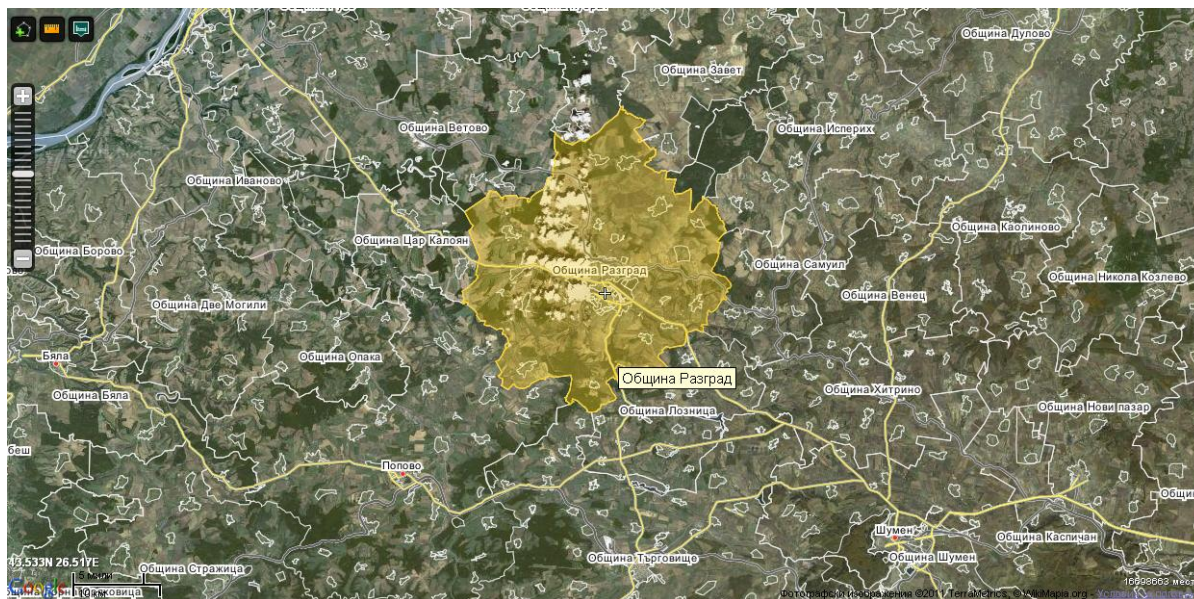
Територията на община Разград обхваща териториите на следните населени места: гр. Разград, с. Балкански, с. Благоево, с. Гецово, с. Дряновец, с. Дянково, с. Киченица, с. Липник, с. Мортагоново, с. Недоклан, с. Осенец, с. Островче, с. Побит камък, с. Пороище, с. Просторно, с. Радинград, с. Раковски, с. Стражец, с. Топчий, с. Ушинци, с. Черковна и с. Ясеновец.

Административният център на общината е гр. Разград.

I.5. Географска, топографска и климатична характеристика на Община Разград

Община Разград попада в Северен централен район на планиране. Разположена е в североизточната част на Дунавската равнина. Община Разград е разположена на площ 598,378 декара. Земеделските територии заемат 430,766 декара и представляват 72% от общата площ. Обработваемата земя е 363,036 декара. Характерно за община Разград е високият процент на земеделски територии, които заемат 72% от площта на общината, при средна стойност за страната – 57.4%.

Общината граничи с общините Завет, Исперих, Самуил, Лозница, Попово, Цар Калоян, Ветово и Кубрат.

Фигура I.5.-1 Местоположение на Община Разград спрямо съседни на нея общини

Разград е административен център с областни и общински структури и ведомства. Градът е разположен в долината на река Бели Лом, в историко-географската област Лудогорие. Намира се на 65 km югоизточно от Русе, на 43 km северно от Търговище, на 49 km северозападно от Шумен.

На територията на Община Разград няма изградени магистрали.

Дължината на Републиканската пътна мрежа е:

- Първокласен път 1-2 /Е 70/ - 27,3 km.
- Второкласен път II 49 - 18.7 km.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017– 2020 г.

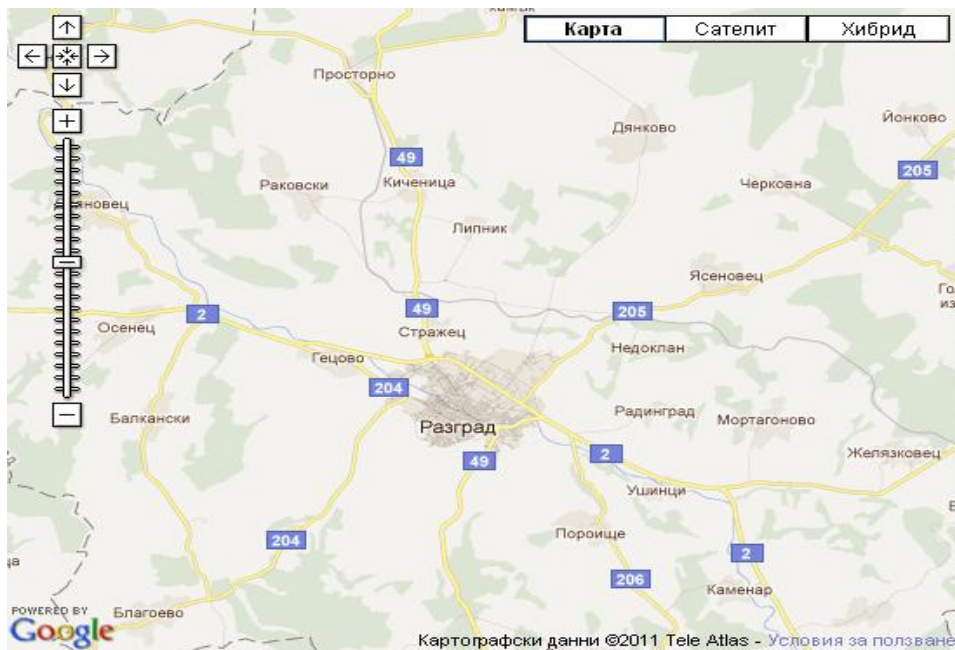

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Третокласни пътища - 74.5 км.
- Четвъртокласни пътища - 86.8 км.

Осигурени са линии до всички общини от областта, съседните области, София и някои от по-големите градове в страната - Варна, Бургас, Русе, Шумен, Пловдив, Габрово, Плевен, Велико Търново и др.

Фиг.1.5.-2
Транспортна структура на
територията на община
Разград

Железопътен транспорт

Железопътното обслужване се осъществява от Български държавни железници. През община Разград преминава първата железопътна линия в България - Русе-Варна. Тя се намира на 5 км от централната градска част и в непосредствена близост до индустриалната зона на града. ЖП линията дава възможност за удобен достъп до пазарите в цялата страна и чужбина.

Летище

Летище Варна е на отстояние 135 км.

Водни пътища

Морско пристанище – гр. Варна, отстояние 140 км и Речно пристанище на р.Дунав – гр. Русе, отстояние 60 км.

Релеф

Разградска община се намира в централната част на Лудогорското плато, на надморска височина 220-290 м. Тази част на Лудогорието има хълмисто-ридов и платовиден релеф, представен от плитки вододели, с наклон на север към р.Дунав и на запад – към долината на р. Бели Лом. Долините на Лудогорските реки са в повечето случаи суходолия, чиито начални части навлизат в очертанията на платовидните вододели. На много места лъсовата покривка воалира суходолията в панини. Там, където височината на речното течение е дълбоко, долините представляват истински каньони, като най-типична в това отношение е долината на р. Бели Лом. Карбонатният скален фундамент създава условия за карстообразуване, но съвременните карстови процеси протичат на

ОБЩИНА РАЗГРАД

ограничени площи. За това допринасят малките количества на валежите и льосовата покривка. Активно карстообразуване протича в местата, където варовиците се разкриват естествено на повърхността. Релефът на Разградска община е с относително високи морфометрични показатели. Гъстотата на талвеговата мрежа достига до 1.5 км/км^2 . Вертикалното разчленение на релефа е до $150\text{--}160 \text{ м/км}^2$. Наклонът на вододолинните равнища е малък и обикновено не надвишава $1.5\text{--}3^\circ$. В склоновете на местните долове и във високата част на каньоновидните участъци средните наклони се увеличават до $5\text{--}8^\circ$. Те са значително по-големи в долната стръмна част, където се разкриват варовици. Тук склоновете повърхности имат наклони на места над 25° .

Територията на общината е разположена в Мизийската платформа. Скалните формации, разкриващи се на повърхността и разкрити от прокараните в района сондажи, са мезозойски, покрити от кватернерни и частично неогенски отложения. В тектонско отношение разглежданият район попада в северния склон на най-голямата позитивна структура в Мизийската платформа - северобългарското сводово издигане. По него са установени локални гънкови структури от понисък порядък. Генералният наклон на пластовете е $3\text{--}4^\circ$ в посока север-северозапад. Не са установени съществени разломни нарушения.

Температура

Средната годишна температура е $+10,8^\circ\text{C}$. Изчислителната зимна температура е (-19°C) , а изчислителната лятна температура е $(+30^\circ\text{C})$.

Осреднени климатични данни

В Таблица I.5-1 са представени осреднени климатични данни за територията на община Разград.

ОБЩИНА РАЗГРАД

ТАБЛИЦА I.5-1 Осреднени климатични данни за територията на община Разград

Станция, н.м.в.	Елем.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	З	П	Л	Е	год.
Разград 206	ср. тем. = ^	-1.8	0.6	4.3	11.0	16.2	19.7	21.4	21.6	17.3	11.7	6.7	1.2	0.0	10.5	20.9	11.9	10.8
	ср. макс. т. ^	2.3	5.2	10.2	17.6	22.7	26.2	28.8	29.1	24.7	18.5	11.5	5.4	4.3	16.8	28.0	18.2	16.9
	ср. мин. т. ^	-6.0	-4.2	-1.2	4.0	9.1	12.5	14.1	13.6	9.9	5.3	2.0	-3.1	-4.4	4.0	13.4	5.7	4.7
	кол. вал. ^	37	31	29	48	73	79	60	48	33	38	45	43	111	150	187	116	564

Източник: <http://www.stringmeteo.com/synop/index.php>

ОБЩИНА РАЗГРАД

Атмосферна (обща и локална) циркулация и ветрове

Важната климатообразуваща роля на атмосферната циркулация се изразява в преноса на въздушни маси с различен географски произход и различни термодинамични свойства. Антициклоналната циркулация, която в последните години се проявява все по-често, през студената част на годината създава условия за радиационни инверсии и образуване на мъгли.

ТАБЛИЦА I.5.-2. Честота на вятъра по посоки и тихо време в %

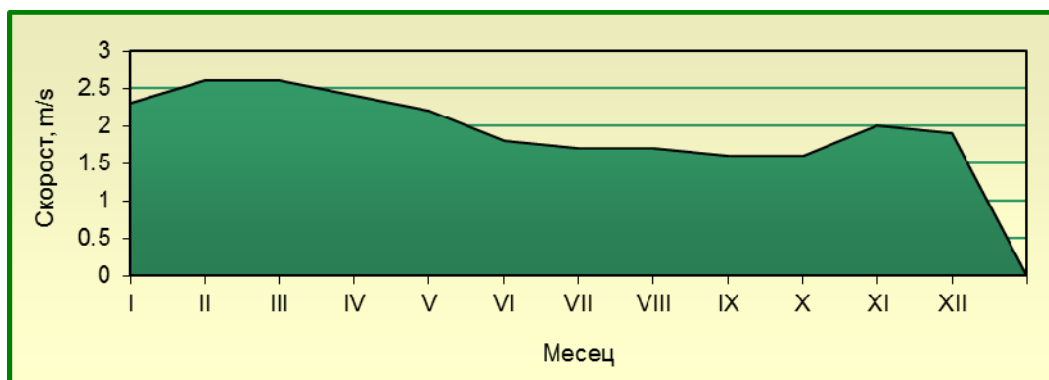
Посока	Месец												Год.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
N	5,7	5,7	7,5	5,6	4,5	5,4	6,4	6,4	5,4	5,4	4,1	5,9	5,9
NE	10,6	12,6	15,6	11,0	11,5	9,1	11,6	9,8	12,2	16,6	12,6	12,9	12,4
E	9,7	10,0	14,3	13,9	9,8	7,9	8,4	10,8	12,9	11,5	8,5	10,5	10,5
SE	17,5	17,5	18,5	26,4	25,6	22,1	20,2	23,3	23,9	21,5	26,2	15,6	21,5
S	4,7	4,9	4,5	5,7	6,5	7,4	5,8	6,5	6,2	5,5	5,4	5,7	5,7
SW	23,1	22,1	15,2	15,2	20,2	22,4	20,3	19,3	14,9	15,7	16,8	23,5	19,1
W	15,5	14,0	12,1	9,1	9,7	12,7	13,2	13,0	10,6	10,6	11,6	5,2	12,3
NW	13,2	13,2	12,2	13,1	11,9	13,1	14,1	13,3	13,8	11,8	12,0	14,5	13,0
Тихо	28,2	21,7	17,7	17,7	19,0	22,9	28,5	29,4	35,3	40,9	32,0	30,3	27,1

Случаите на тихо време са около 27 -30 % от общия брой на наблюдаваните дни.

Погледнато в годишен аспект, честотата на тихото време е най-висока, като след нея следват югоизточните ветрове.

ТАБЛИЦА I.5.-3 Средна месечна и годишна скорост на вятъра, м/сек.

Месец												Год.
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
2,3	2,6	2,6	2,4	2,2	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6	2,0	1,0	2,0

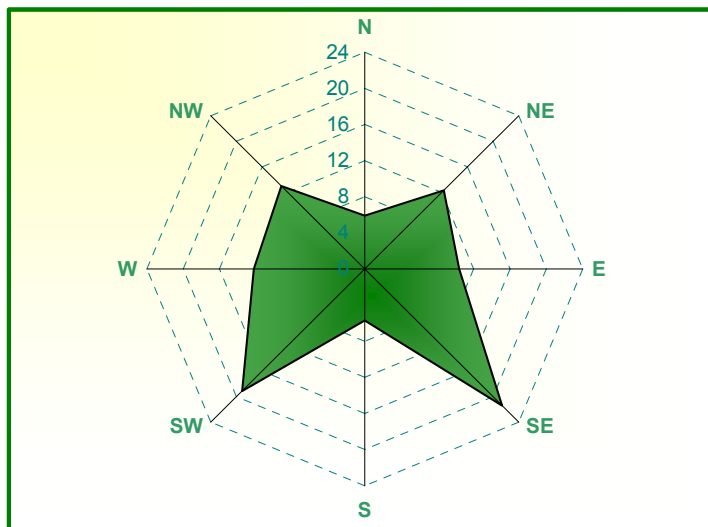

Фигура I.5.-3 Средномесечна скорост на вятъра, м/с

ОБЩИНА РАЗГРАД

От данните представени в таблица I.5.-3 се вижда, че средната годишна скорост на вятъра е 2,0 м./сек. Бурните ветрове със скорост 30-40 м./сек. са рядкост. Те се явяват при преминаването на циклон през страната.

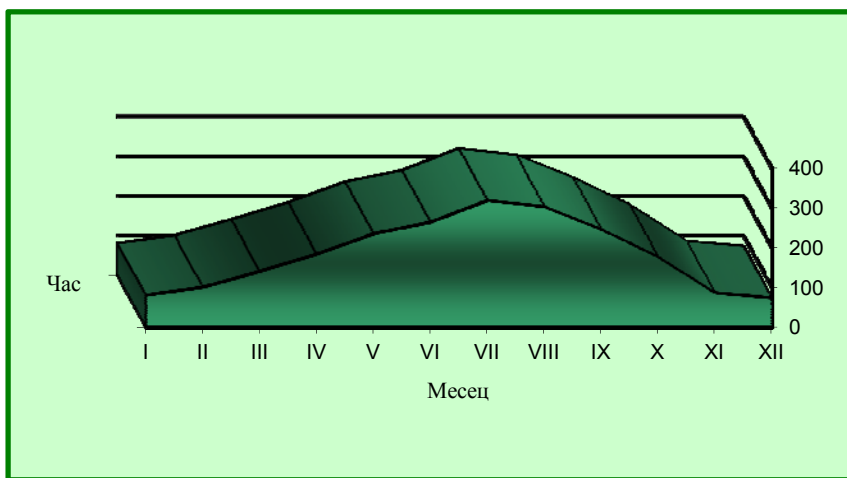
Фиг. I.5.-4

Годишна роза на вятъра, m/s

Мъгла

Мъглите се образуват предимно през студената част на годината вследствие на силното изстиване на земната повърхност, понижаването на температурата на въздуха в приземния слой и последваща кондензация на водната пара. Максимумът на мъглите е през декември (11.4 дни с мъгла) и януари (10.8 дни с мъгла). Минимум (пълно отсъствие) е през топлите летни месеци. Мъглите са значително по-малко в сравнение със средния брой за страната. Средногодишния брой на дните с мъгла за района на е около 27. Мъглите, които продължават повече от един ден, са характерни за зимния период.

Мъглата благоприятства за повишаване концентрацията на замърсителите в атмосферния въздух, но същевременно способства за омокрянето на газо-праховите смеси.

Фигура I.5.-5 Средна продължителност на слънчевото греене, в часове

Влажност на въздуха

ОБЩИНА РАЗГРАД

Средно годишно относителната влажност на въздуха над гр. Разград е 75%, като тя е най-висока през зимните месеци и най-ниска през летните месеци - м.юли - август (Таблица I.5.-4), но остава сравнително висока за летния сезон, поради близостта на река Бели лом.

ТАБЛИЦА I.5.-4 Средномесечна и годишна относителна влажност, %

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Отн.влажност	84	80	75	69	70	71	68	66	71	76	73	85	75

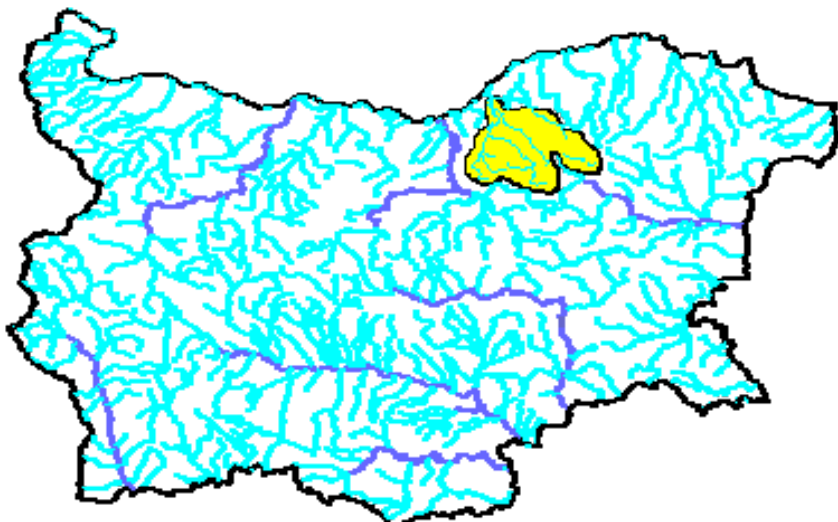
Високата относителна влажност спомага за задържане на фино диспергираните прахови частички в приземния слой на атмосферния въздух.

Валежи

Валежите имат подчертано очистиращо действие за атмосферния въздух. Валежите в района са разпределени неравномерно през годината. Най-големи количества падат през летните месеци, най-малки през есента и зимата. Най-валежен е месец юли, а с най-малко валежи са месеците февруари и септември, като средногодишната сума на валежите е 49,5 мм/м2. По данни от ХМС – Разград средните годишни валежи са около 565 mm. Есенните и зимните валежи са най-малки – 115 mm, а летните най-големи, около 180 mm. Най-валежни са май-юни със стойности 70-75 mm, а най-сух е м. февруари. Зимните валежи са около 20% от годишните валежи, а летните около 31% от тези валежи. Валежите през есента, зимата и началото на пролетта имат обложен характер и са все по-продължителни, докато тези през лятото – от м. май до м. септември са краткотрайни и често имат проливен характер. Високата сума на валежите има голяма роля в процесите на замърсяване и самоочистване на атмосферата. Това обаче намалява разсейването и довежда до значително по-високо натоварване на почвите и повърхностните води.

Снежна покривка

Като климатичен фактор тя има голямо значение - голяма отражателна способност и малка топлопроводност. Тя предпазва почвата и растенията от измръзване, източник е на влага. Първите снеговалежи започват обикновено към 1 декември, а последните са през март. Средната продължителност на снежната покривка е средно 90 дни. Средната височина на снежната покривка през месец януари, когато е най-дебела е 29,3 см.

I.6. Водни ресурси, почви и полезни изкопаеми на територията на Община Разград

Водни ресурси

Територията на община Разград е разположена в поречието на р. Русенски Лом и Дунавски Добруджански реки.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Основна отводнителна артерия за югозападната част на общината е река Бели Лом, която протича през град Разград. Тя води началото си от неголеми приточета южно от гр. Разград. Те са с полупланински характер и изворите им са на височина от 300—400 м над морското равнище. Водосборните им области са почти голи, незалесени и заети от обработваеми площи. Наклонът им е малък, като ширината на речното корито е средно от 3-4 м. Дъното е покрито с пясък и пръст. В близост на с. Гороцвет р. Бели Лом е вече оформена и взема посока към гр. Разград. В този участък на реката залесеността е много слаба. Наблюдават се малки райони залесени с разредени широколистни гори. Бреговете са ниски, от скален произход и тясно корито. Това са особености, които значително улесняват появата на наводнения вследствие продължителни и интензивни валежи. Средногодишния отток на р. Бели Лом, при гр. Разград е 0.313 куб.м/с при минимална месечна стойност на оттока 0.106 куб.м/с. Средномесечният минимум на оттока се явява през периода юли-септември и по-често през август.

Добруджанските притоци на р. Дунав заемат най-горната североизточна част на България. Те водят началото си от обширните равнини на високите полета и слизат в речните суходолия. За тях е характерно наличие на повърхностен отток само в горното течение, след което се загубват в льосовите образувания на Добруджа и следващите ги суходолия, като не формират повърхностен приток към р. Дунав.

На територията на общината такива реки с минимален до нулев средногодишен отток са река Без име, протичаща от с. Стражец до с. Киченица; река Чаирлек, която води началото си от с. Ясеновец, протича покрай с. Черковна и се влива в р. Царацар при с. Свещари, община Исперих; и река Топчийска – от с. Топчии до с. Каменово, община Кубрат. За последните две реки, само горните течения са на територията на община Разград.

Характерно за Добруджанските реки е, силно изменящ се средногодишен отток от почти нулеви стойности за сухите през огромната част от годината реки в долните им течения.

В землището на общината има няколко изкуствено създадени водоема, но поради неритмичните валежи и липсата на средства за почистването им, дъждовна вода не се задържа в тях. Тези водни площи благоприятстват развитието на поливно земеделие и пасищното животновъдство.

Това са язовир „Пчелин I” и язовир „Пчелин II”, намиращи се в землището на гр. Разград в местността „Пчелина”, язовир „Осенец” – в землището на с. Осенец, язовир „Липник” – в землището на с. Липник; язовир „Балкански” – в землището на с. Балкански и няколко по-малки водоема.

Изброените изкуствено създадени водоеми не са категоризирани като „езера” и не са включени в националната система за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води, категория „езера”.

Територията на община Разград, както и почти цялия Дунавски басейн попада в т.нар. „уязвима зона”. „Уязвими зони” са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Те обхващат почти всички земи от низинния,

ОБЩИНА РАЗГРАД

равнинно-хълмистия и нископланинския пояс и, в сравнение с другите европейски държави, заемат значителна част от територията на страната. Със Заповед на Министъра на околната среда и водите са определени географските граници на тези уязвими зони, където попада голяма част от Дунавската равнина, т.е. Дунавския район на басейново управление на водите.

Тези зони обхващат и райони с интензивно растениевъдство и животновъдство. За опазването на водите от замърсяване с нитрати е изключително важно, земеделската дейност да е обвързана с конкретни специфични изисквания за провеждане на земеделски дейности и създаване на Програма от мерки за ограничаване и ликвидиране на замърсяването с нитрати от земеделски източници.

Почви

Община Разград попада в Източна Дунавскоравнинна и Хълмистопредбалканска провинция. Характеризира се с богато разнообразие на типовете почви, което обуславя развитието на земеделието в района.

Почвените класове са горски почви и черноземи. Почвено-климатическата характеристика на общната създава възможност за отглеждането на всички култури на умерения климат.

Според Атласа на почвите в България, почвите в района на Община Разград са:

- Клас: Черноземи

Тип: Карбонатни черноземи слабомощни

Тип: Излужени черноземи

Тип: Типичен чернозем

- Клас: Горски почви

Тип: Сиви горски почви

Тип: Тъмносиви горски почви

- Клас: Азонален почвен тип

Тип: Хумусно-карбонатна почва

Подземни богатства

Установени са находища на глина за производство на строителни керамични изделия - *тухли, цигли и керемиди*, разположени на юг - югозапад от Разград, както и находища на варовици, подходящи за *трошен камък и пътни настилки*. В близост до Разград се намира иголямо находище на каолин, което е източник на *суровина за силикатната промишленост* и определя потенциалните възможности за възраждане на този отрасъл в региона.

Географските и климатични условия в района определят благоприятните възможности за развитието на селското стопанство, което е предпоставка за развитие на хранително-вкусовата промишленост.

ОБЩИНА РАЗГРАД

I.7. Растителни и животински видове

Растителен свят

По метода на горско-растителното райониране на България, районът на община Разград попада в пояса на дъбовете и черния бор и в равнино - хълмистия дъбов подпояс от 0,0 м до 300,0 м надморска височина - Дунавски район. Типовото месторастение се определя в равнино-хълмистия подпояс, в района на умерено-континенталния климат. Съгласно флористичното деление на страната общината попада в Крайдунавския фитогеографски район. Растителната покривка във района се е формирала под влиянието на континенталния климат. Пресеченият релеф и голямото разнообразие от топлинни, хидрографски и почвени условия са създали подходящи условия за развитие на повече от 600 растителни вида. Високата степен на биоразнообразие е следствие на разнообразието на местообитанията. В района на общината най-голямо е участието на дървесно-храстовите съобщества - 50 вида дървета, храсти и увивни растения, като 30 от тях са основни. Средната възраст на дървостоя е 60 години, а пълнотата на насажденията е 08. Срещат се индивиди с възраст над 100 години. По крайнините растат шипка (*Rosa canina*), трънка (*Prunus spinosus*) и др. Увивни: повет (*Clematis vitalba*), бръшлян (*Hedera helix*), див хмел (*Humulus lupulus*), брей (*Tamus communis*), както и червено куче грозде (*Solanum dulcamara*). В горите са добре изразени дървесен и храстов етаж. В тревния етаж (едно-, дву- и многогодишни) се наброяват към 500 вида. Особен интерес във връзка с флористичното богатство на района представляват степните заселници и петрофилни видове по скалните венци заемащи широк понякога само няколко метра периметър. От папратовидните се намират: волски език (*Scolopendrium vulgare*), страшниче (*Asplenium trichomanes*), скално изтравниче (*A. rutamuraria*). Храсти, освен като естествена съставна част на горите, се срещат и във вид на чисти асоциации по скалите - характерен елемент на цялостната флора, варовико-, топло- и сухолюбива, с водещ вид келявия габър (*Carpinus orientalis*). От гледна точка на геоботаниката, това съобщество се именува *Carpinetum orientalis*. Тук се срещат още: драка (*Paliurus aculeatus*), люляк (*Syringa vulgaris*), смрадлика (*Cotinus coggygria*), махалебка (*Prunus mahaleb*), мъждрян (*Fraxinus ornus*), мехурник (*Colutea arborescens*). Това храстово съобщество заема участъците по външните и вътрешни склонове на завоите и освен декоративна има и почвозадържаща функция. На много места са извършени изкуствени залесявания с акация (*Robinia pseudoacacia*).

Животински свят

Фаунистичното богатство също е много голямо. От пеперудите се срещат лястовича опашка (*Papilio podalirius*), полумесец (*P. machaon*), голямо нощно пауново око (*Saturnia pyri*), малък черен аполон (*Parnassius mnemosyne*). От земноводните до сега са установени: дъждовник - *Salamandra atra*; червенокоремна бумка - *Bombina orientalis*; обикновена чесновица - *Pelobates fuscus*; голяма крастава жаба - *Bufo bufo*; жаба дървесница - *Hyla arborea*; голяма водна жаба - *Rana ridibunda*; зелена водна жаба - *R. klepton esculenta*.

Срещаните влечуги са блатна костенурка - *Emys orbicularis*; шипоопашата костенурка - *Tesrudo hermanni*; шипобедрена костенурка - *T. Graeca*; стенен гущер - *Podarcis muralis*;

ОБЩИНА РАЗГРАД

кримски гушер - *P. Taurica*; горски гушер - *Lacerta praticola*; зелен гушер - *L. Viridis*; ливаден гушер - *L. Agilis*; жълтокореман смук - *Coluber jugularis*; смук мишка - *Elaphe longissima*; обикновена водна змия - *Natrix natrix*; сива водна змия - *N. Tessellat*; пепелянка - *Vipera ammodytes*.

Птици. Заедно с естествените гори, орнитофауната е най-голямото богатство на региона. Интерес представляват скалообитаващите: скален орел - *Aquila chrysaetos*; орел змиер - *Circus gallicus*; белоопашат мишелов - *Buteo rufinus*; обикновена ветрушка - *Falco tinnunculus*; степна ветрушка - *Falco naumanni*; ръждив ангъч - *Tadorna ferginea*; скален гълъб - *Columba livia*. В горите гнездят: малък креслив орел - *Aquila pomarina*; осояд - *Pernis ptilorhynchus*; горската улулица - *Sitta aluco*; черният кълвач - *Dryocopus martini*; бело гръб кълвач - *Picoides leucotos*; голям пъстър кълвач - *Picoides major*; среден пъстър кълвач - *Picoides medius*; малък пъстър кълвач - *Picoides minor*; сирийски пъстър кълвач - *Picoides syriacus*; сив кълвач - *Picus canus*; зелен кълвач - *Picus viridis*; чухал - *Otus scops*; горската ушата сова - *Asio otus*. Водните площи привличат значителен брой водолюбивы птици гмурци, различни чапли, водобегачи и др.

От бозайниците се срещат всички присъщи за Лудогорието видове: балгороден елен - *Cervus elephas*; сърна - *Capreolus capreolus*; дива свиня - *Sus scrofa*; заек - *Lepus europaeus*; вълк - *Canis lupus*; лисица - *Vulpes vulpes*; чакал - *Canis aureus*; дива котка - *Felis silvestris*; язовец - *Meles meles*; черен пор - *Mustela putorius*; пъстър пор - *Vulpes peregusna*; невестулка - *Mustela nivalis* и др. Най-многочислената група сред тях са гризачите. Следват прилепите. Хищниците са третата по брой група.

1.8. Защитени зони, защитени територии, природни забележителности.

Територията на Община Разград попада в границите на следните защитени зони:

ТАБЛИЦА 1.8.-1 Защитени зони по Директивата за птиците:

№	Наименование	Площ, ha	Обхваща землищата на:
1	33 Ломове BG 00002025	33451.3219	Дряновец, Осенец, Раковски
2	33 Лудогорие BG 0002062	91389.0638	Дянково, Побит камък, Черковна, Топчии и Ясеновец

ТАБЛИЦА 1.8.-2 Защитени зони по Директивата за местообитанията:

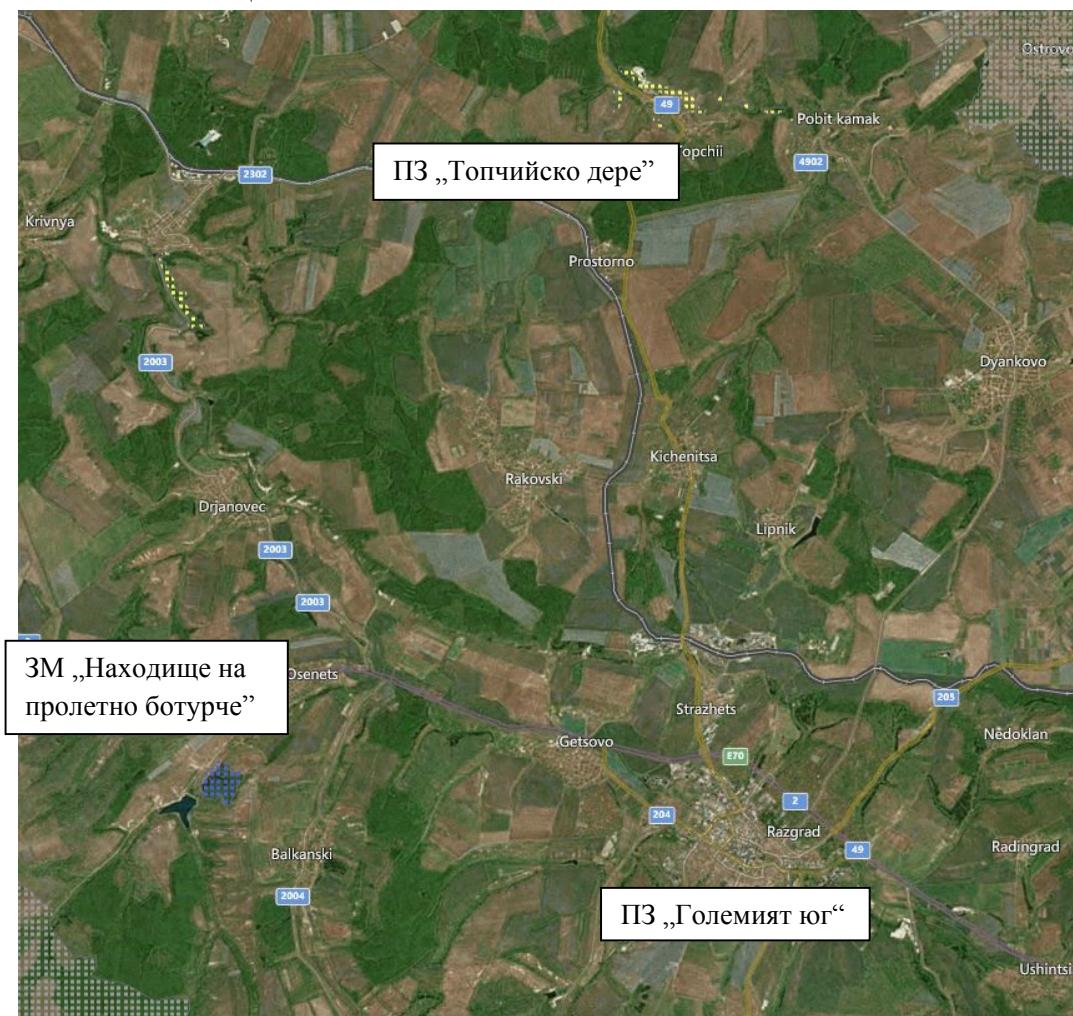
№	Наименование	Площ, дка	Обхваща землищата на:
1	33 Ломове BG 00000608	32 488.93	Дряновец, Осенец, Раковски
2	33 Лудогорие BG 0000168	59 447.4621	Дянково, Побит камък, Топчии, Черковна и Ясеновец
3	33 Островче BG 0000173	6 749.18515	Благоево, Островче, Пороище, Разград

ОБЩИНА РАЗГРАД

На територията на община Разград са разположени следните природни забележителности и защитени местности:

Фиг. I.8-1-1 Защитени местности и природни забележителности

ПРИРОДНА ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТ „ТОПЧИЙСКО ДЕРЕ“

Местоположение: село Топчии, село Побит камък, община Разград и село Каменово, община Кубрат.

Площ: 72.0 ха, горски и поземлен фонд.

Заповед за обявяване: Заповед № 1187 от 19.04.1976 г. на министъра на горите и горската промишленост.

Държавен регистрационен номер: ПЗ № 262.

ПРИРОДНА ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТ „ГОЛЕМИЯТ ЮГ“

Местоположение: град Разград, община Разград, област Разград

Площ: 627.698 дка, горски фонд. Стопанисва се от Държавно горско стопанство “Разград”.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017– 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Заповед за обявяване: Заповед № 3702 от 29.12.1972 г. на Министъра на горите и горската промишленост. Актуализирана площ и режим на дейности със Заповед № РД-402/ 18.06.2009 г. на Министъра на околната среда и водите.

Държавен регистрационен номер: ПЗ № 156.

ЗАЩИТЕНА МЕСТНОСТ „НАХОДИЩЕ НА ПРОЛЕТНО БОТУРЧЕ”

Местоположение: с. Осенец, община Разград, област Разград.

Площ: 613.043 дка, горски и поземлен фонд. Стопанисва се от Държавно горско стопанство „Разград”.

Заповед за обявяване: Заповед № 879 от 25.11.1980 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда и прекатегоризирана със Заповед № РД-1202 от 24.09.2003 г. на министъра на околната среда и водите. Актуализирана площ със Заповед № РД-553/ 12.07.2007 г. на министъра на околната среда и водите от 618.000 дка на 613.043 дка.

Държавен регистрационен номер: ЗМ № 408.

I.9. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Водоснабдяване

Питейната вода за населените места на общината се осигурява от местни водоизточници и водоснабдителната система “Дунав”. При средно годишно потребление от 6 600 хил. куб. метра, капацитетът за водоподаване от действащите водоизточници е около 20 000 хил. куб. метра. Големият резерв се дължи на отпадането на голям брой потребители от други общини, предвидени за захранване от система “Дунав”.

Общината се водоснабдява от 5 водоснабдителни системи (ВС), както следва: **ВС „Дунав”**, **ВС „Гецово”**, **ВС „Юрий Гагарин”**, **ВС „Черковна”** и **ВС „Водна централа”**.

Водоснабдителните системи се експлоатират от „Водоснабдяване Дунав” ЕООД.

Други водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на територията на общината са ТК „Ердуван Чакъров” и ТК „ЕС 1 ПС - Киченица - Побит Камък”, ШК “Пилко – Побит Камък”, за питейно-битово водоснабдяване на „Биовет” АД се ползват 4 броя шахтови кладенци, с учредени СОЗ, разположени в землището на гр. Разград.

Вътрешната водопроводна мрежа на населените места е с преобладаващ диаметър ø 60 и ø 80, като достига ø 900, а преобладаващият материал е етернит. Изграждането ѝ започва през 1931 г. В последните години мрежата се разширява със стоманени и полиетиленови тръби с висока плътност.

Всички населени места в общината са водоснабдени. Основно водоснабдяването се извършва от водоснабдителна система “Дунав” и по-малка част от местни водоизточници. В населените места на общината няма режим на водоподаването.

Основният проблем е, че поради износеност на водопроводните мрежи, се разхищават неоправдано големи количества вода и се завишават разходите за поддържане. Така

ОБЩИНА РАЗГРАД

например само във вътрешните мрежи, поради амортизираност загубите са почти 60% от общото количество вода.

на гр.Разград до степен съгласно изискванията за заустване в р.Бели Лом, която към момента на проектиране е била категоризирана като приемник III категория.

ПСОВ е изпълнена изцяло по първоначалния проект, като метантанковете никога не са изпълнявали функцията си и не е изградено газовото стопанство към тях.

Понастоящем в ПСОВ постъпват отпадъчните води от населението и почти цялата *Канализационна система в населените места на общината*

Съгласно Директивата за водите и разпоредбите на Наредба № 6 от 2000 г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти, сроковете за **изграждане на канализационни системи** на населени места са:

- до 2010 г. – за населени места с над 10 000 еквивалентни жители (ЕЖ);
- до 2014 г. – за населени места от 2 000 до 10 000 ЕЖ.

В този смисъл, в срок до 2014 г. е необходимо изграждане на селищни канализационни системи и селищни пречиствателни станции с биологично стъпало в 6 населени места на територията на общината. Някои от агломерациите имат проектна готовност.

Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

Селищна пречиствателна станция за отпадъчни води е изградена и се експлоатира само в общинския център – гр. Разград. Тя е въведена в експлоатация през 1974 г., като след нея пречистените отпадъчни води заустват в река Бели Лом, водоприемник II-ра категория.

След изграждането на ПСОВ са извършвани реконструкции, модернизация и подмяна на някои от съоръженията

Експлоатационно състояние, особености и текущи проблеми на пречиствателната станция:

ПСОВ-Разград е разположена в западна промишлена зона на гр.Разград. Пречистените отпадъчни води се заустват в р.Бели Лом.

ПСОВ-Разград е проектирана и изградена в края на шестдесетте и началото на **седемдесетте** години и е в експлоатация от 1974 г.

Станцията е проектирана да пречиства отпадъчните води от населението и промишлеността промишленост на град Разград (78 200 еквивалент жители). От направени анализи е установено, че постъпващото отпадъчно водно количество се разпределя както следва: 65% от население, 24% от промишленост и 11% от инфилтрация.

I.10. Демографска характеристика и прогнози

Съгласно данни на НСИ към 31 декември 2015 г. на територията на община Разград живеят 48 183 души, което прави 0.7% от населението на РБългария и 40.8% от населението в област Разград.

ОБЩИНА РАЗГРАД

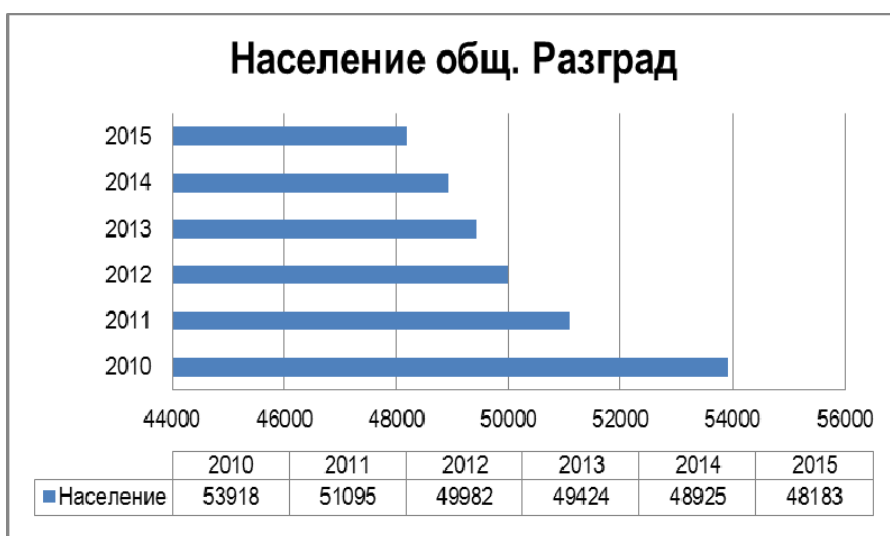
Както и в повечето български общини % градско население в общината е значителен – 65,9 % от населението живее в общинския център, а едва 34,1% от населението живее в останалите 21 населени места.

На база картината в страната (73 % градско население) община Разград се характеризира с по-нисък процент на градското население.

ТАБЛИЦА I.10.-1 Данни за населението на общ. Разград

Година	2010	2011 (нац. преброяване)	2012	2013	2014	2015
Брой	53 918	51 095	49 982	49 424	48 925	48 183

Източник НСИ

Фиг. I.10.-1 Диаграма, показваща броя на населението в община Разград по години

През последните 6 години се наблюдава траен спад в населението, живеещо в община Разград, като това се покрива напълно със ситуацията в Северен централен район и страната. За този период населението в общината е намаляло с 5 735 души, което се дължи на отрицателния прираст в общината, формиран от миграцията на населението и отрицателното възпроизводство.

ТАБЛИЦА I.10.-2 Данните за населението по населени места в община Разград

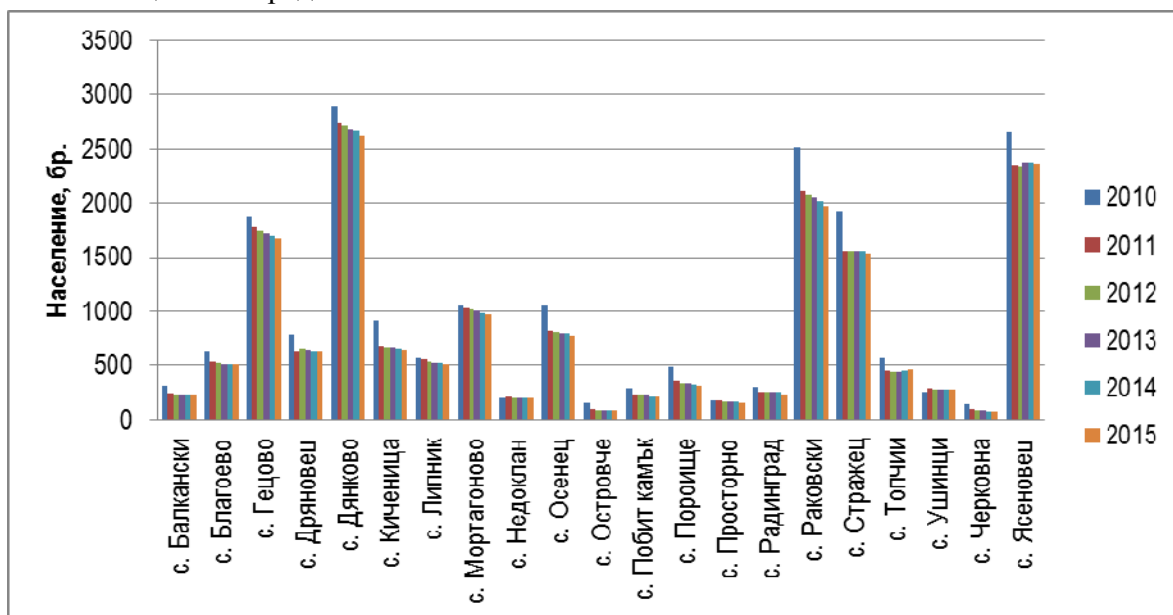
№	Населено място	Население, брой					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	с. Балкански	313	247	234	224	221	224
2	с. Благоево	631	530	526	513	517	514
3	с. Гецово	1873	1774	1744	1720	1696	1672
4	с. Дряновец	782	628	657	644	622	623
5	с. Дянково	2900	2735	2707	2675	2661	2615

ОБЩИНА РАЗГРАД

№	Населено място	Население, брой					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
6	с. Киченица	917	687	674	674	663	654
7	с. Липник	568	554	536	526	518	507
8	с. Мортагоново	1059	1026	1016	1002	989	968
9	с. Недоклан	202	216	202	197	200	200
10	с. Осенец	1053	822	809	798	797	776
11	с. Островче	149	97	90	89	87	81
12	с. Побит камък	292	235	233	228	211	211
13	с. Пороище	484	367	340	342	329	319
14	с. Просторно	179	175	166	168	163	152
15	с. Радинград	300	262	255	262	253	238
16	с. Раковски	2516	2106	2080	2056	2022	1974
17	с. Стражец	1925	1562	1556	1559	1556	1534
18	с. Топчии	565	450	441	443	453	461
19	с. Ушинци	258	292	285	277	279	278
20	с. Черковна	141	98	85	84	77	74
21	с. Ясеновец	2654	2352	2341	2375	2380	2369

В диаграмата по-долу е представено нагледно промяната в броя на живущите по населени места в община Разград.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Фиг. I.10.-2 Брой на населението в населените места на общината за периода 2010-2015 година

Националният статистически институт е публикувал на сайта си прогнози за броя на населението в област Разград. Отчитайки, че населението в община Разград е 40.8% от цялото население на областта, то следва прогнозните темпове за областта да са релевантни за община Разград.

ТАБЛИЦА I.10.-3 Прогнозите на НСИ за област Разград:

Области	I вариант (при хипотеза за конвергентност) ¹									
	Години									
Пол	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	
Разград	112718	103369	94403	85924	78034	70771	64060	57854	52090	
Мъже	55846	51747	47669	43745	40031	36537	33220	30094	27152	
Жени	56872	51622	46734	42179	38003	34234	30840	27760	24938	
Области	II вариант (относително ускоряване) ²									
	Години									
Пол	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	
Разград	113063	104459	96475	89090	82308	76130	70455	65182	60272	
Мъже	56007	52251	48653	45269	42122	39200	36452	33822	31326	
Жени	57056	52208	47822	43821	40186	36930	34003	31360	28946	
Области	III вариант (относително забавяне) ³									
	Години									
Пол	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	
Разград	112539	102820	93362	84361	75958	68175	61024	54382	48278	
Мъже	55767	51489	47167	42984	39014	35250	31691	28347	25228	
Жени	56772	51331	46195	41377	36944	32925	29333	26035	23050	

¹ I вариант (при хипотеза за конвергентност): Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

² II вариант (относително ускоряване): При този вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически процеси в страната

³ III вариант (относително забавяне): При този вариант развитието на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в страната.

С проект по оперативна програма Околна среда, „Техническа помощ за подготовка на инвестиционния проект за сектор Управление на отпадъците на регион Разград”, община Разград разполага с изготвена демографска прогноза за 2015-2043 година.

ТАБЛИЦА I.10.-4 Демографска прогноза за 2015-2043 година за община Разград

Година	Население на община Разград
2015	51982
2020	49862

ОБЩИНА РАЗГРАД

Година	Население на община Разград
2025	47926
2030	46188
2035	44671
2040	43277
2041	43003
2042	42731
2043	42460

I.11. Кратка социално-икономическа характеристика

Средно-годишен доход на човек от населението, сравнение със средния за страната.

На страницата на НСИ са публикувани данни за среден общ доход на домакинство – годишна база. Отчитайки факта, че община Разград е водещата община, в която е съсредоточена основната част от промишлеността в областта, ще се направи сравнение между осреднените показатели за доходи в област Разград и тези в страната.

ТАБЛИЦА I.11.-1 Сравнение между показател Общ доход среден за домакинство

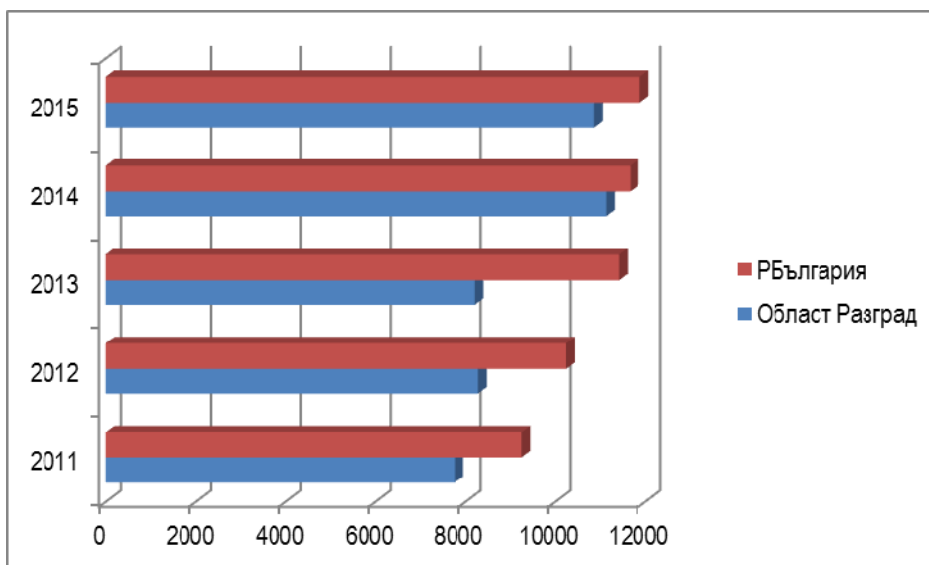
	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
ОБЛАСТ РАЗГРАД	7761	8278	8207	11139	10873
РБЪЛГАРИЯ	9251	10244	11420	11666	11883

Представените данни показват, че % разлика между доходите на домакинство в областта и на територията на страната намалява през 2014 година. Докато през 2011 година разликата е 16 %, то през 2014 година намалява до 5%, което е показател за подобрените условия на живот на територията на областта. За съжаление през последната разглеждана година – 2015 г. разликата се увеличава до 9%.

На фиг. I.11-1 са представени данните от Таблица I.11.-1.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Фиг. I.11.-1 Общ доход, среден за домакинство за периода 2011-2015 г.

Относителен дял на разходите за заплащаните такси за услугите по третиране на отпадъците и ВиК от месечните доходи.

Ценоразписът на услугите на Водоснабдяване-Дунав ЕООД Разград, актуален към 2016 г., е представен в Таблица I.11-2.

ТАБЛИЦА I.11.-2 Ценоразпис услуги ВиК

No	ВИДОВЕ УСЛУГИ	Ед. мярка	Цена на услуга без ДДС	ДДС 20%	Цена с ДДС
1	Доставка на питейна вода	лв./м3	2.10	0.42	2.52
2	Отвеждане на отпадъчни води	лв./м3	0.08	0.02	0.10
3	Пречистване на отпадъчни води				
	Население	лв./м3	0.17	0.03	0.20

Отчитайки, че съгласно данни от НСИ, средната консумация на вода на човек от населението за област Разград е 72 л/ч./ден за 2014 година. Към 2014 година разходите за ВиК са 1.9 % от общия месечен доход на домакинство.

I.12. Основни цели и основни резултати, които се очакват от изпълнението на програмата

Съгласно чл.52, ал.ал. 4 и 5 ЗУО Програмата за управление на отпадъците за територията на дадена община се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Програмата включва

ОБЩИНА РАЗГРАД

необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III ЗУО.

Съгласно приетият с Решение №831 от 22 декември 2014 г. на Министерски съвет НПУО 2014-2020 г. Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: *Общество и бизнес, които не депонират отпадъци.*

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:

✚ **Цел 1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

✚ **Цел 2:** Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;

✚ **Цел 3:** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

✚ **Цел 4:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Йерархия на управлението на отпадъците

Рамковата директива за отпадъците въвежда нова йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците от страните-членки гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- а) Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- б) Подготовка за повторна употреба;
- в) Рециклиране;
- г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- д) Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

ОБЩИНА РАЗГРАД

Фигура I.12-1 Йерархия за управление на отпадъците

- *„Предотвратяването“* на отпадъци е определено в Директивата като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

- а) генерираното количество отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);

- б) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

- *„Подготовка за повторна употреба“* включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

- *„Рециклиране“* – Подходът при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физикохимични свойства и да се оползотворява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от „рециклиращо общество“, което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно Рамковата директива за отпадъците, включват (но не се ограничават до):

- о рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирани или формовани, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите.

Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

- „Друго оползотворяване” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО;
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване;
- „Обезвреждане” – депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

КЛЮЧОВИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за управление на отпадъците на Община Разград за периода 2017-2020 г. е съобразена изцяло с основните цели в европейското екологично право в сектор „Отпадъци” и съдържа ключови цели, за постигането на които в НПУО и НППОО са предвидени програми от мерки.

Отпадъчни потоци	Година	Цел		
		Оползотворяване	Рециклиране	Събиране
Отпадъци от опаковки	Ежегодно за всяка година от НПУО	Не по-малко от 60 % от теглото на отпадъците от опаковки трябва да бъдат оползотворени или изгорени в инсталации за изгаряне на отпадъци с оползотворяване на енергията	Не по-малко от 55 % и не повече от 80 % от теглото на отпадъците от опаковки трябва да бъдат рециклирани, като се рециклира не по-малко от: а) 60 % от теглото на отпадъците от опаковки от стъкло; б) 60 % от теглото на отпадъците от опаковки от хартия и картон; в) 50 % от теглото на отпадъците от опаковки от метали; г) 22,5 % от теглото на отпадъците от опаковки от пластмаси, при чието рециклиране се получава единствено пластмаса; д) 15 % от теглото на	Системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, обхващат не по-малко от 6 000 000 жители на територията на страната и задължително включват курортните населени места и всички населени места с население над 5000 жители.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Отпадъчни потоци	Година	Цел		
		Оползотворяване	Рециклиране	Събиране
			дървесните отпадъци от опаковки.	
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)		Оползотворяване на не по-малко от:	Подготовка за повторна употреба и рециклиране на не по-малко от:	Разделно събиране на ИУЕЕО в общо количество, което се равнява на не по-малко от:
	2014	<ul style="list-style-type: none"> - 80 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 1 или 10 от Приложение №1; - 75 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 3 или 4 от Приложение №1; - 70 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 2, 5, 6, 7, 8 или 9 от Приложение №1. 	<ul style="list-style-type: none"> - 75 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 1 или 10 от Приложение №1; - 65 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 3 или 4 от Приложение №1; - 50 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 2, 5, 6, 7, 8 или 9 от Приложение №1. - 80% за излезли от употреба газоразрядни лампи, попадащи в категория 5а от Приложение №1 	Лицата, които пускат на пазара ЕЕО, предназначено за употреба в бита, осигуряват разделно събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, в общо количество, което се равнява на не по-малко от 4 килограма на жител годишно, но не по-малко от средното тегло на ИУЕЕО, събрано през трите предходни години, в зависимост от това, коя от тези стойности е по-голяма.
	2015		<ul style="list-style-type: none"> - 80 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 1 или 10 от Приложение № 1; - 70 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 3 или 4 от Приложение №1; - 55 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 2, 5, 6, 7, 8 или 9 от Приложение №1. - 80% за излезли от употреба газоразрядни лампи, попадащи в категория 5а от Приложение №1 	Лицата, които пускат на пазара ЕЕО, предназначено за употреба в бита, осигуряват разделно събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, в общо количество, което се равнява на не по-малко от 4 килограма на жител годишно, но не по-малко от средното тегло на ИУЕЕО, събрано през трите предходни години, в зависимост от това, коя от тези стойности е по-голяма.
	2016			- 41% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
	2017			- 48% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
	2018	- Оползотворяване на не по-малко от 85% за ИУЕЕО, попадащо в категории 1 или 4 от Приложение №3;	- Подготовка за повторна употреба и рециклиране на не по-малко от 80 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 1 или 4 от Приложение № 3;	- 55% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
	2019	- Оползотворяване на не по-малко от 80% за ИУЕЕО, попадащо в категория 2 от Приложение №3;	- Подготовка за повторна употреба и рециклиране на не по-малко от 70 % за ИУЕЕО, попадащо в категория 2 от Приложение №3;	- 60% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
	2020	- Оползотворяване на не по-малко от 75% за ИУЕЕО, попадащо в категории 5 или 6 от Приложение №3.	- Подготовка за повторна употреба и рециклиране на не по-малко от 55 % за ИУЕЕО, попадащо в категории 5 или 6 от Приложение №3;	- 65 % от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години в Република България

ОБЩИНА РАЗГРАД

Отпадъчни потоци	Година	Цел		
		Оползотворяване	Рециклиране	Събиране
			малко от 80 %.	
Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	2015	Минимум 95% от теглото на всяко ИУМПС, прието на площадки за събиране и съхраняване или в центрове за разкомплектоване	Минимум 85% от теглото на всяко ИУМПС, прието на площадки за събиране и съхраняване или в центрове за разкомплектоване	
Отработени масла	Ежегодно за всяка година от НПУО	Мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през текущата година		
Гуми		Оползотворяване на не по-малко от:	Регенериране и/или рециклиране на не по-малко от:	
	2014	65% от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара през текущата година	20% от количеството гуми, пуснати на пазара през текущата година	
	2015	65% от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара през текущата година	25% от количеството гуми, пуснати на пазара през текущата година	
	2016	65% от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара през текущата година	30% от количеството гуми, пуснати на пазара през текущата година	
	2017	65% от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара през текущата година	35% от количеството гуми, пуснати на пазара през текущата година	
Гуми	2018	65% от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара през текущата година	40% от количеството гуми, пуснати на пазара през текущата година	
	2019	65% от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара през текущата година	45% от количеството гуми, пуснати на пазара през текущата година	
	2020	65% от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара през текущата година	50% от количеството гуми, пуснати на пазара през текущата година	
Портативни батерии и акумулатори (ПБА)	2014			мин. 40% от пуснатите на пазара ПБА с изключване на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
	2015 и всяка следваща година			мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключване на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно за всяка година от НПУО			Количество автомобилни НУБА, отговарящо на коефициент на събираемост, не по-малък от 100 % от количеството пуснати на

ОБЩИНА РАЗГРАД

Отпадъчни потоци	Година	Цел		
		Оползотворяване	Рециклиране	Събиране
				пазара автомобилни батерии и акумулатори, като коефициентът на събираемост се изчислява съгласно приложение № 3 от НБАНУБА
Индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно за всяка година от НПУО			Количество индустриални НУБА независимо от химичния им състав и произход, отговарящо на коефициент на събираемост, не по-малък от 25 % от количеството пуснати на пазара индустриални батерии и акумулатори, като коефициентът на събираемост се изчислява съгласно приложение №3 от НБАНУБА
НУБА	Ежегодно за всяка година на НПУО		<ul style="list-style-type: none"> - Рециклиране на не по-малко от 65% от теглото на материалите, съдържащи се в оловно-киселите батерии и акумулатори, и възможно най-висока степен на рециклиране на оловото, което се съдържа в тях, като същевременно се избягват прекомерните разходи; - рециклиране на не по-малко от 75 % от теглото на материалите, съдържащи се в никел-кадмиевите батерии и акумулатори, и възможно най-висока степен на рециклиране на кадмия, който се съдържа в тях, като същевременно се избягват прекомерните разходи; - рециклиране на 50% от теглото на другите НУБА. 	
Биоотпадъци	Целите за биоотпадъците се определят на базата на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на общините, с мотивирана заповед на изп.директор на ИАОС съгласно чл. 13 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.			
Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата	2020	до 35 % от общото количество на същите отпадъци, образувани в Р. България през 1995 г.		
Битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло	2016		мин. 25% от общото им тегло	
	2018		мин. 40% от общото им тегло	

ОБЩИНА РАЗГРАД

Отпадъчни потоци	Година	Цел		
		Оползотворяване	Рециклиране	Събиране
	2020		мин. 50% от общото им тегло	
Строителни отпадъци	2016	най-малко 35% от общото тегло на отпадъците		
	2018	най-малко 55% от общото тегло на отпадъците		
	2020	най-малко 70% от общото тегло на отпадъците		

I.13. Кратка информация и резултати от процедурата за Екологична оценка на програмата и от обществените консултации при разработването на програмата

Програмата за управлението на отпадъците на Община Разград попада в обхвата на т.5.1. от Приложение № 2 на *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка (ЕО) на планове и програми* и във връзка с чл.2, ал.2, т.1 от Наредбата подлежи на преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка. Съгласно разпоредбите на чл.31, ал.1 от Закона за биологичното разнообразие и съгласно чл.2, ал.1, т.1 от *Наредбата за оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони*, програмата следва да бъде подложена и на ОС.

Екологичната оценка се извършва едновременно с изготвянето на плана или програмата и становището по нея, съответно решение, с което се преценява да не се извършва ЕО, се издава преди одобряването на плана или програмата. В Регионална инспекция по околна среда и водите – Русе предстои внасяне на Искане за преценяване необходимостта от ЕО и уведомление по чл. 10 на *Наредбата за оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони*.

Разработеният проект на Програма за управление на отпадъците на Община Разград ще бъде публикуван на интернет страницата на Община Разград за срок от 14 дни с цел осигуряване на обществен достъп .

В периода за осигуряване на обществен достъп при постъпване на мотивирани становища, мнения и предложения от обществеността, те ще бъдат отразени в окончателния проект на Програмата.

Окончателният проект на Програмата, преди внасяне за одобрение от Общински съвет-Разград ще бъде съобразен с поставените условия в Решението по преценяване необходимостта от екологична оценка на компетентния орган – РИОСВ – Русе.

I.14. Органи на разработване и одобрение на програмата и дата на одобрение

Кметът на Община Разград е отговорен за разработването на Програмата за управление на отпадъците, която ще е с обхват на действие територията на община Разград, а Общински съвет – Разград приема решение за нейното одобряване.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

В този раздел са представени най-важните факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението в тази глава следва реда на изготвените анализи, пълният текст на които е представен в Приложенията към настоящия документ.

АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (ПРИЛОЖЕНИЕ №VIII.1)

Анализът на европейските и националните политики и законодателство води до следните основни **изводи**:

✓ Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве.

✓ От приемането преди почти 40 г. на първата европейска рамкова директива за отпадъците през 1975 г., законодателството на Общността в сектора има бурно развитие през последните 15 години. От по-общи разпоредби през 70-те години, целящи намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, днешният законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците.

✓ Като се имат предвид предвижданията на стратегическите документи на ниво ЕС, очертаващи политиките по ефективно използване на ресурсите и околна среда по пътя на устойчивото развитие, както и работната програма на ГД „Околна среда” за преглед на политиките в сектор „Отпадъци”, може да се очакват промени в европейското законодателство, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите, и вероятно:

- допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци до 2020 г., и с по-голяма вероятност депонирането да се ограничи само до отпадъци, които не могат да се рециклират и оползотворят, и по-конкретно ограничения за депонирането на пластмасови и/или хранителни отпадъци, а в по-далечен хоризонт – и повсеместна забрана за депониране на отпадъци;
- специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;
- ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани, като например пластмасови отпадъци, съответно въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци, особено на пластмасовите отпадъци;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и за опасни отпадъци;
- по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, излезли от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и най-вече на пластмасовите отпадъци от тях, както и за батерии.

✓ Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците, се развива изключително бързо и динамично и то само от 20 години. След приемане на първия закон през 1997 г. се разработва и приема пълен и систематизиран пакет от правни норми, които, от една страна, хармонизират националното с европейското право, а от друга страна, въвеждат специфични национални инструменти и механизми, които да подпомогнат постигане на целите и прилагане на принципите на съответните нормативни актове.

✓ Националната правна рамка е построена в цялост като логична конструкция и архитектура. Дори и прогнозите за промени в европейското законодателство да се реализират, съществуващата национална уредба може лесно да бъде допълнена. Предизвикателство в този случай ще бъдат консултациите и постигането на консенсус със заинтересованите страни.

✓ С оглед осигуряване на публичност на информацията, свързана с битовите отпадъци, следва да се направи прецизиране в Закона за статистиката.

✓ В изпълнение на първия Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, както и на следващите закони, са разработени национални програмни документи като солидни инструменти за прилагане на законодателството и за идентифициране на важни законодателни инициативи в сектора. При разработването на програмите е необходимо да се планира по-прецизно, като се поставят реалистични срокове за изпълнение на мерките.

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. число изготвяне на план-сметки за финансирането на дейностите; процеси по проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка общинска администрация.

✓ Община Разград е предприела мерки по отношение повишаване на административния си капацитет като е назначила служители със съответно образование, които подпомагат кмета на Община Разград при организиране на дейностите по управление на отпадъците. Наличието на компетентни служители е предпоставка за своевременното отчитане на промени в нормативната уредба, актуализация на местни нормативни документи, и изпълнение на изискванията на законодателството в областта на управление на отпадъците като цяло.

✓ Административният капацитет на Община Разград в областта на управлението на дейностите по отпадъците е недостатъчен за да изпълни всички изисквания, произтичащи от нормативната уредба и стратегическите и програмни документи в областта на УО, особено след приемане на нови нормативни уредби в областта на биоотпадъците, рециклирането на строителните отпадъци, управлението на отпадъците на регионален принцип и др.

Анализът на европейските и националните политики и законодателство води до следните основни **препоръки**:

ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ (ПРИЛОЖЕНИЕ №VIII.2)

Наличната информация и тенденциите дават основание да се направят следните основни изводи относно битовите отпадъци:

✓ Нормата на натрупване на населените места от Община Разград за последните пет години (2011 г. – 2015 г. вкл.) варира в границите от 388,5 до 616,1 кг/ж/г. В сравнителен план Община Разград е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година съпоставено с данните от Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци за населени места с подобно население – 349,6 кг/ж.

✓ Основен източник на образуваните битови отпадъци на територията на Община Разград са от домакинствата – 95 % от битовите и приравнените на тях отпадъци;

✓ Основната част от смесените битовите отпадъци, образувани на територията на община Разград, са инертните отпадъци.

✓ Делът на биоразградимите отпадъци е 33,75% (включващи хранителни, градински и растителни отпадъци, дърво).

✓ Отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал представляват 22,54 % от общото количество генерирани смесени битови отпадъци в общия поток.

✓ Към момента на изготвяне на Програмата цялото количество генерирани битови отпадъци на територията на община Разград се обезвреждат посредством депониране на територията на Регионално депо – Разград;

✓ Към момента на изготвяне на програмата липсва определяне на отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци, разпределение на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО и приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците – задължение на Общото събрание на РСУО за регион Разград съгласно чл.26, ал.1 ЗУО;

✓ Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за поетапно достигане до 2020 г. на подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;

✓ Преобладаващата част от строителните отпадъци имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчен капацитет за рециклиране на строителни отпадъци;

✓ Все още не е изградена национална информационна система за образуваните,

ОБЩИНА РАЗГРАД

рециклираните, оползотворените и депонираните строителни отпадъци, поради което данните за отпадъците от строителство и разрушаване от наличните източници са непълни;

✓ В аспекта на европейските сравнения, България е с многократно по-ниски стойности на показателя СО/жител/г. от средното за ЕС-27. За разлика от средноевропейските тенденции на увеличаване на количествата строителни отпадъци през последните години, в България те значително намаляват;

✓ В периода 2004-2009 г. има увеличаване на количествата на образуваните утайки от ПСОВ в Р България с над 300%;

✓ Образованите годишни утайки от ПСОВ на жител в страната са едни от най-ниските в ЕС;

✓ Способите на обезвреждането и оползотворяването на утайките от ПСОВ са се увеличили спрямо 2006 година, когато депонирането на утайки от отпадъчни води е съставлявало 60% от общото им количество. През 2012 г., депонирането на утайки от ПСОВ съставлява едва 11% от общото им количество. По отношение на йерархията в управлението на отпадъците това представлява голям напредък в оползотворяването на утайките;

✓ Анализът на възможностите за оползотворяване на утайките от ПСОВ в земеделието показва, че има възможност 100% от утайките от ПСОВ да бъдат оползотворени в земеделието. Друга възможност за значително оползотворяване на утайките е в рекултивацията на нарушени терени (50%).

С цел запазване на положителните тенденции в йерархията за управление на битовите отпадъци, е целесъобразно следните препоръки да намерят място като конкретни мерки и действия в Програмата за управление на отпадъците на Община Разград за периода 2017-2020 г.:

- ✓ Вземане на решения на ОС на РСУО за регион Разград по отношение на:
  - разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 (чл.26, ал.1, т.6 ЗУО);
  - приемане на инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците (чл.26, ал.1, т.7 ЗУО);
- ✓ Предприемане на действия по ограничаване депонирането на битовите биоотпадъци и биоразградимите отпадъци от зелените площи;
- ✓ Провеждане на постоянни информационни програми в община Разград по управление на битовите отпадъци в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, с акцент върху управление на биоразградимите отпадъци, разделно събиране и рециклиране и предотвратяване, извършване на проучвания за морфологичен състав на отпадъците;
- ✓ Извършване на всеки пет години на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на общината съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ (изискване на чл.8, ал.3

ОБЩИНА РАЗГРАД

от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци);

✓ Приближаване към принципа „замърсителят плаща“ при определяне на такса битови отпадъци чрез измерване на количеството;

✓ Прилагане на стриктен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, може да се очаква, че количеството на образуваните битови отпадъци в България ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година“.

АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА РАЗГРАД (ПРИЛОЖЕНИЕ №VIII.3)

Анализът на съществуващото положение на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци в Община Разград позволява да се изведат няколко основни *извода и препоръки*:

Изводи:

✓ Организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци в населените места на територията на община Разград се извършва от 2009 г., като отпадъците се транспортират до Регионално депо – Разград;

✓ Остарелите и амортизирани съдове своевременно се подменят с нови – това е задължение на изпълнителя по договор за обществена поръчка за дейността по събиране и транспортиране на битови отпадъци;

✓ Видът и броят на съдовете за съхраняване на битови отпадъци и специализираните превозни средства, при определената честота на обслужване осигуряват качествено предоставяне на услугата „събиране и транспортиране на битови отпадъци“, без да се допуска препълване на съдовете и да се създават предпоставки за замърсяване на прилежащите им площи;

✓ През 2010 г. са предприети действия по стартиране на дейностите за изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от територията на регион Разград, в това число изграждане на инсталация за компостиране на биоотпадъци, инсталация за сепариране на битови отпадъци и площадка за разполагане на мобилна инсталация за рециклиране на строителни отпадъци;

✓ Предприети са своевременни действия по реализацията на разширение на Регионално депо-Разград с нови клетки за неопасни отпадъци (етап II от Регионално депо);

✓ Община Разград е включена като пилотна община за изграждане на център за събиране и временно съхраняване на опасни отпадъци, разделно събрани от домакинствата;

ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще бъде изградена и ще започне да функционира след въвеждане в експлоатация на съоръжение за оползотворяване на този вид отпадъци за регион Разград;

✓ След изграждане и въвеждане в експлоатация на интегрираната система за третиране на неопасните отпадъци за регион Разград ще се прилага йерархията за управление на отпадъците – ще се увеличи дела на оползотворените отпадъци за сметка на намаляването на обезвредените посредством депониране такива. Ефективното функциониране на Инсталациите за сортиране и компостиране на битовите отпадъци, генерирани от населените места от регион Разград ще доведе до отпадане задължението на общините в региона да заплащат отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ Изградената (Регионално депо – Разград) и предстоящата за изграждане инфраструктура за третиране на битови отпадъци за регион Разград е достатъчна за постигане на целите в областта на управление на отпадъците;

Препоръки:

✓ Следва да се търсят начини за оползотворяване на утайки от ПСОВ чрез изпозването им за рекултивация на нарушени терени. Юридическите лица, оператори на ПСОВ, е необходимо да изготвят/актуализират плановите за управление на утайките съгласно нормативните изисквания;

✓ Необходимо е да се предприемат действия по извършване на операции по крайно обезвреждане на негодните за употреба препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, съхранявани на територията на община Разград.

АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ (ПРИЛОЖЕНИЕ №VIII.4)
--

Изводи:

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.число изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;

✓ За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;

✓ Кметът на Община Разград изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове. При осъществяване на горните си задължения кметът се подпомага от отдел „Околна среда” към Дирекция „Програми и околна среда” при Общинска администрация Разград;

ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Дейностите, свързани с планирането на необходимите средства за ежегодното приемане на план-сметката за такса битови отпадъци, се осъществяват от служители на отдел „Околна среда”, подпомагани от Дирекция „Финансови дейности и МДТ”. Функциите между горепосочените звена на Общинска администрация Разград са ясно разграничени и не се дублират;

✓ Счетоводното отчитане на средствата в план-сметките за такса битови отпадъци се осъществява от служители на Дирекция „Финансови дейности и МДТ”;

✓ Служителите на отдел „Околна среда” имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите от отдел „Околна среда” кореспондират с отговорностите / задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;

✓ Квалификацията на всички служители на отдел „Околна среда” отговаря на заемащата от тях длъжност;

✓ Техническият капацитет на Община Разград при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Община Разград са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.число контролните им функции;

✓ Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.число в областта на управлението на отпадъците;

✓ Административният капацитет на Община Разград в областта на управлението на дейностите по отпадъците е недостатъчен за да бъдат изпълнени всички изисквания, произтичащи от нормативната уредба и стратегическите и програмни документи в областта на УО. Горното е още по-валидно след приемане на нови нормативни актове в областта на биоотпадъците, рециклирането на строителните отпадъци, и при отчитане на предстоящите изисквания, които ще произтекат за общинска администрация след въвеждането в експлоатация на регионална система за управление на отпадъците за регион Разград.

Препоръки:

✓ Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.число изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци;

✓ Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация – обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;

✓ Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.число изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

ОБЩИНА РАЗГРАД

АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ (ПРИЛОЖЕНИЕ №VIII.5)

Анализът на съществуващото положение дава основание за следните изводи и препоръки:

Изводи:

- ✓ На територията на община Разград има едно рекултивирано депо за неопасни отпадъци, разположено на територията на площадката на Регионално депо за неопасни отпадъци Разград, местност „Олян бурлук”;
- ✓ На територията на община Разград има три депа за отпадъци с преустановена експлоатация, които все още не са рекултивирани; едно от тях – депото за инертни отпадъци в местността „Козлука”, е собственост на Община Разград;
- ✓ Всички т.нар. „селски сметища” на територията на община Разград са рекултивирани;
- ✓ Препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност на територията на община Разград се съхраняват в 2 броя складове;
- ✓ Няма данни за замърсяване и/или увреждане на компоненти на околната среда в следствие на дейности по третиране на отпадъци (оползотворяване, обезвреждане, съхраняване) на територията на общината;
- ✓ Обществото не е достатъчно информирано за рисковете за околната среда, в резултат на неправилно третиране на отпадъците;

Препоръки:

- ✓ Осъществяване на постоянен контрол от страна на Общинска администрация Разград по отношение предотвратяване изхвърляне на отпадъци на непозволенни места и налагането на глоби и санкции при констатиране на нарушения.

АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ И ФОРМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ НА УСЛУГИТЕ (ПРИЛОЖЕНИЕ №VIII.6)

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни **изводи:**

- ✓ В България и в частност в населените места от община Разград не съществува истинска система „плащане при изхвърляне”, тъй като потребителите на услугата, свързана с управлението на битовите отпадъци, не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци;
- ✓ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци;
- ✓ Бизнесът заплаща повече на количество, генерирани отпадъци, в сравнение с населението. Това води и до натиск от страна на бизнеса и въвеждането на новите нормативни промени в ЗМДТ, свързани с механизма за определяне размера на такса битови отпадъци;
- ✓ Към настоящия момент размерът на такса битови отпадъци за Община Разград е поносим за населението;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ За периода 01.01.2011-30.11.2016 г. Община Разград регулярно превежда по банкова сметка на РИОСВ – Русе определените месечни вноски за обезпеченията / отчисленията по чл.60 и чл.64 ЗУО;
- ✓ Община Разград не дължи обезпечения/отчисления към РИОСВ – Русе за обезвреждане на отпадъци чрез депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци Разград, за битовите отпадъци, генерирани от населените места на нейна територия;
- ✓ Приходите от такса битови отпадъци за Община Разград на тон генерирани битови отпадъци (лв./тон) са съпоставими с данните за средните общини (10-50 хил.жители). Данните за Община Разград за 2014 г. и 2015 г. показват тенденция към увеличаване на приходите от такса битови отпадъци за Община Разград на тон генерирани битови отпадъци (лв./тон);
- ✓ Събираемостта на такса битови отпадъци от населението на Община Разград бележи тенденция към увеличаване;
- ✓ Разходите за дейностите по управление на битови отпадъци в Община Разград за последните години се покриват в голяма степен от приходите от такса битови отпадъци, т.е. план-сметката за такса битови отпадъци на Община Разград е балансирана;
- ✓ Съотношението между приходите от такса битови отпадъци на територията на община Разград по групи задължени лица за последните пет години е относително постоянно, като дялът на приходите от домакинствата варира от 33,7% до 40,6%, а за юридическите лица – от 59,4% до 66,3%. Структурата на приходите от такса битови отпадъци по групи задължени лица (домакинства и юридически лица) е напълно съпоставим с тази на общини със сходно население;
- ✓ Разходите за дейностите, които се финансират от приходите от такса битови отпадъци в Община Разград са съпоставими с този вид разходи за останалите общини;
- ✓ За последните две години (2015-2016 г.) има тенденция към увеличаване на разходите за експлоатация на депа за сметка на намаляването на разходите за събиране и транспортиране на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. Това е следствие от увеличаване на разходите за обезвреждане на отпадъците на територията на Регионално депо – Разград, дължащите се на значително увеличаване на отчисления по чл.64 ЗУО;
- ✓ При планирането и определянето на ТБО Община Разград спазва процедурите и сроковете, регламентирани със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Въведена е добра практика за обсъждане с местната общност;
- ✓ Общинска администрация Разград е предприела действия в насока увеличаване на събираемостта на несъбраните приходи от дължимата към общината такса битови отпадъци;
- ✓ За да бъде запазен размера на таксата за битови отпадъци (при прогресивно нарастване на размера на отчисленията по чл.64 ЗУО и др.) е необходимо да се докаже изпълнение на цели на ниво регион Разград, което ще се реализира посредством намаляване количествата отпадъци, постъпващи за обезвреждане на територията на Регионално депо – Разград в следствие на изградени съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци (Инсталация за сепариране на битови отпадъци, Инсталации за оползотворяване на биоразградими отпадъци и др.);
- ✓ Загубата на вторични ресурси при закриването и рекултивацията на стари общински депа без оползотворяване на поне част от отпадъците е слаба страна на управлението на отпадъците;

ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Данните за утайките от ПСОВ показват, че има възможност близо 100% от тях да бъдат оползотворени в земеделието и при рекултивацията на нарушени терени;

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни **препоръки**:

✓ Изчисляването и заплащането на такса битови отпадъци да се извършва според количеството генерирани битови отпадъци – след приемане на Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, която Министерски съвет съвместно с НСОРБ ще разработи и ще внесе в Народното събрание;

✓ Общинска администрация Разград да предприеме действия, насърчаващи населението, в т.ч. и чрез финансови стимули, да намалява количеството генерирани битови отпадъци и/или да предотвратява образуването на отпадъци (компостиране на място и др.).

АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (ПРИЛОЖЕНИЕ №VIII.7)

Изводи:

✓ В действащите програмни документи на местно ниво са предвидени мерки за популяризиране на дейностите по управление на битовите отпадъци сред населението.

✓ Общинска администрация Разград организира и се включва ежегодно в различни кампании, целящи информиране на обществеността по въпросите, свързани с управление на дейностите с отпадъци.

✓ Наличната информация, в т.ч. приети програмни документи, анкети, текущи и бъдещи проекти, на официалната интернет страница на община Разград е актуална и пълна. Общината осигурява високо ниво на прозрачност при изпълнение на дейностите, свързани с управление на отпадъците на нейната територия.

Препоръки:

Община Разград да реализира информационни кампании в областта на управлението на битовите отпадъци, както следва:

- ✓ Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците;
- ✓ Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- ✓ Подобряване на организацията по събиране и транспортиране на разделно събрани отпадъци – рециклируеми, битови биоотпадъци, зелени отпадъци;
- ✓ Финансовите ползи на населението в следствие изпълнението на целите по чл.31, ал.1 ЗУО.

АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ (ПРИЛОЖЕНИЕ № VIII.8)

Изводи

✓ Община Разград има информационна система, която не е изградена като единна информационна система, проследяваща целия процес по управление на отпадъците;

ОБЩИНА РАЗГРАД

✓ Структурните звена в Община Разград, които изпълняват функции, свързани с управление на отпадъците, използват стандартизирана база данни, съобразно своите задължения. Наличната информация позволява сравнителен анализ на данните, след първична обработка, съобразно вида на необходимите справки/анализи/отчети и др.;

✓ Система за набиране на информация за управление на отпадъците чрез мониторинг на процесите се изпълнява посредством електронно събиране на данни и последваща обработка на информацията от общинска администрация.

Препоръки

Необходимо е да бъде събрана, систематизирана и анализирана цялата информация, касаеща управлението на отпадъците на местно ниво като се разработят и внедрят и други нива на информационно обезпечаване.

III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодоляни.

✚ **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

✚ **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

✚ **Възможности.** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

✚ **Заплахи.** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT – анализ е изготвен след преглед на:

- Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т.ч.бро действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т.число отчитане на изпълнението им;
- Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;
- Договори за обществени поръчки в областта на управлението на отпадъците, по които Община Разград е страна;
- Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Разград от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;
- Наличие на замърсени с отпадъци площи, в т.число nereкултивирани депа/сметища за отпадъци на територията на общината;
- Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса битови отпадъци, в т.число одитни доклади на Сметна палата и др.;
- Структура на Общинска администрация Разград, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	
1. Всички населени места на територията на община Разград са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци.	1. Забавяне изграждането на регионално съоръжение за предварително третиране на отпадъците (Инсталация за сепариране на БО) за регион Разград. Липса на изградени съоръжения за оползотворяване на биоразградими отпадъци.
2. Населението е обезпечено с достатъчен брой съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци, които при необходимост (амортизация, повреда) се подменят в кратки срокове.	2. Не са постигнати целите за: <ul style="list-style-type: none"> • Подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и др. подобни отпадъци от други източници; • Ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци; • Заплащане на високи отчисления по чл.64 ЗУО, които са елемент на такса битови отпадъци, събирана от населението и бизнеса.
3. На съществуващите селски сметища, които са с преустановена експлоатация, не е констатирано нерегламентирано изхвърляне на производствени или друг вид отпадъци. Не са констатирани нерегламентирани замърсявания с отпадъци на територията на общината.	3. На територията на община Разград има три депа за отпадъци с преустановена експлоатация, които все още не са рекултивирани; едно от тях – депото за инертни отпадъци в местността „Козлука”, е собственост на Община Разград
4. Въведени са финансови механизми, стимулиращи оползотворяването на отпадъците	4. Липса на система за организирано

ОБЩИНА РАЗГРАД

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
и предотвратяване на депонирането им – отчисления по чл.64 ЗУО.	събиране на битови биоотпадъци и рециклируеми отпадъци. Цялото количество събрани битови отпадъци се обезврежда в Регионално депо – Разград.
5. Акумулират се финансови средства за закриване и рекултивация на клетки за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Разград, след изчерпване на капацитета им, и средства за изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци.	5. Необходимост от подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.
6. Добре подготвени и компетентни кадри, работещи в сферата на управление на отпадъците в общинска администрация Разград.	6. Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език.
7. Към настоящия момент размерът на такса битови отпадъци е поносим за населението на Община Разград.	7. Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места.
	8. Необходимост от финансови стимули за гражданите, участващи в разделното събиране на отпадъци и допринасящи за намаляване на нормата на натрупване на БО.
	9. В България и в частност в населените места от община Разград не съществува истинска система „плащане при изхвърляне“, тъй като потребителите на услугата не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци. Липсва методика за изчисляване на ТБО според количеството генерирани битови отпадъци.
СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Преобладаващата част от отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване.	1. Високи разходи за управление на СО поради отдалеченост от действащо съоръжение за рециклиране на СО, разположено в землището на гр. Русе.
ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Липсват складове със залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита.	1. Затруднен контрол по отношение изхвърляне на опасни отпадъци в съдовете за битови отпадъци.

ОБЩИНА РАЗГРАД

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
	2. Липса на действаща площадка за разделно събиране на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци извън обхвата на наредбите за МРО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане; не е осигурено финансиране за тези дейности към настоящия момент.
МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Сключен договор с ООп за разполагане на съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки	2. Необходимост от провеждане на информационна и образователна кампания сред населението

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
1. Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.	1. Забавяне при изграждането на съоръжения за оползотворяване на битовите отпадъците за регион Разград – Инсталация за сепариране на БО и Инсталация за компостиране
2. Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота.	2. Забава в реализацията на инсталация за рециклиране на СО от регион Разград. Отдалеченост на действащата такава инсталация.
3. Засилване на икономическите стимули към гражданите и бизнеса, имащи стремеж към увеличаване количеството на рециклируемите отпадъци.	3. Значително увеличение на разходите за управление на битовите отпадъци и необходимост от повишаване на такса „Битови отпадъци“.
4. Осигуряване на прозрачност при определяне на такса „Битови отпадъци“ за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“.	4. Невъзможност за плащане на дължимата такса, която покрива разходите по услугите, свързани с управление на отпадъците.
5. Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление.	5. Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците.
6. Постигане на целите за повторна употреба и рециклиране и намаляване на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране и респ. незаплащане на отчисления по чл.64 ЗУО.	6. Трудно осъществим контрол върху дейностите по управление на СО, ПО и ОО – вид и количество на образуваните отпадъци; проследяемост на начините за третиране; констатиране на нарушения в момента на извършването им – налагане на глоби и

ОБЩИНА РАЗГРАД

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
	санкции.
7. Висока степен на разделно събрани рециклируеми фракции на регионално ниво – след въвеждане на интегрираната система от съоръжения	7. Непостигнати цели на разделно събиране и рециклиране за съответните референтни години, заложи в ЗУО.
8. Повишен административен капацитет по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъците.	8. Ниска ефективност на предварително третиране на отпадъците, постъпващи в бъдещата регионална система за управление на отпадъците за регион Разград.
9. Увеличаване на броя на образователни кампании, организирани от общинска администрация с цел повишаване количеството на разделно събраните отпадъци и доверието на гражданите в организираната система, след нейното въвеждане.	9. Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.

ОБЩИНА РАЗГРАД

IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

IV.1. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА

ОСНОВНА ЦЕЛ на настоящата програма е

НАМАЛЯВАНЕ КОЛИЧЕСТВОТО НА ОБРАЗУВАНИТЕ И ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ, ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПОНОСИМИ РАЗХОДИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО НА ОБЩИНА РАЗГРАД В ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

За да може да се оцени дали са постигнати целите и в рамките на планирания срок се формулират специфични цели, гарантиращи изпълнението на генералната програмна цел.

Общинската програма се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците – 2014 – 2020 година.

Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО), съобразена с Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви отпадъци“.

При формулиране на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Разград са следвани стратегическите цели, поставени в действащия за периода Национален план за управление на отпадъците (НПУО).

Стратегическите и оперативни цели на настоящата програма са:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Оперативна цел 1: Намаляване на количеството на отпадъците;

Оперативна цел 2: Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.

Оперативна цел 1: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло.

Оперативна цел 2: Достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци.

Оперативна цел 3: Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

Оперативна цел 4: Подобряване йерархията на управление на другите отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за отпадъци.

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017– 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Оперативна цел 1: Подобряване на капацитета на общината по отношение управлението на отпадъците.

Оперативна цел 2: Подобряване качеството на информация, подпомагаща вземането на информирани управленски решения.

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Оперативна цел 1: Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на Община Разград са разработени седем Подпрограми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението както на конкретните програмни цели, така и на четирите стратегически цели на националния план.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели. За да се избере една алтернатива, която да залегне в основата на Общинската програма бяха използвани различни подходи, а именно:

- за предложените в подпрограмите неинвестиционни мерки бе оценявана тяхната адекватност относно постигането на очаквания резултат с най-малко разходи и за оптимално време, като се отчита технологията на събъждане на събитията, свързани с предлаганите мерки. Така например фактори като стартирането на оперативните програми за настоящия планов период и тяхната насоченост бяха взети предвид при предлагането и времевото подреждане на различните неинвестиционни мерки.

- Оценката на инвестиционните мерки бе осъществена на основата на финансово-икономически анализи. Обект на анализ бяха разработените три сценария, като нулевия сценарий служеше за основа на анализа и за съпоставка на другите два сценария.

На Фиг. IV.1-1 е представена взаимовръзката между поставената основна програмна цел, специфичните цели и изготвените подпрограми към Общинската програма за управление на отпадъците.

ОБЩИНА РАЗГРАД

IV.2. АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА

Предвид специфичните особености на община Разград представяме три алтернативи (сценария) за реализация на набелязаните цели:

- „Нулев сценарий“, който е като базисен;
- „Управление на отпадъците на общинско ниво“;
- „Регионален подход за управление на отпадъците“.

Сценарий 1: „Нулев сценарий“. При него се приема, че се запазва текущото състояние в община Разград. Продължава депонирането на цялото събрано количество битови отпадъци на регионално депо. Не се въвежда система за разделно събиране на биоотпадъците и МРО.

Сценарий 2: „Управление на отпадъците на общинско ниво“. При този сценарий община Разград се справя самостоятелно, в това число:

- Разделно събиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, едрогабаритни отпадъци и др. чрез осигуряване на площадки за събирането им;
- Разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата;
- Осигуряване на съдове за разделно събиране на рециклируеми отпадъчни потоци от домакинствата;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за оползотворяване на биоотпадъците, в т.ч. зелените отпадъци.

Сценарий 3: „Регионален подход за управлението на отпадъците“. Този сценарий предвижда:

- Разделно събиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, едрогабаритни отпадъци и др. чрез осигуряване на съдове за събирането им, собственост на Регионалното сдружение, в което участва общината;
- Разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата – осигуряване на един мобилен пункт за територията на всички общини, участващи в Регионалното сдружение;
- Осигуряване на съдове за разделно събиране на рециклируеми отпадъчни потоци от домакинствата, собственост на Регионалното сдружение, в което участва общината;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци – една за целия регион Разград;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за оползотворяване на биоотпадъците, в т.ч. зелените отпадъци към Регионалната система за управление на отпадъците.

Сценарий 1 има най-ниска икономическа стойност. При него очаквано поставените цели няма да бъдат постигнати и Община Разград ще продължи да заплаща непрекъснато нарастващите отчисления по чл.64 от ЗУО.

Сценарий 2 е с най-висока икономическа стойност. При него съществува значителен риск поставените цели да не бъдат постигнати поради ограничени финансови възможности и общината да продължи да заплаща непрекъснато нарастващите отчисления по чл.64 от ЗУО.

Сценарий 3 се приема като оптимален по отношение на икономическа стойност. С прилагането му се осигурява постигане на заложените цели в Общинската програма чрез сътрудничество на всички общини, включени в Регион Разград. Разходите за реализация на сценария се поделят пропорционално между участващите общини в зависимост от големината и икономическия им профил.

Подходът на община Разград за изпълнение на задълженията, свързвани с управление на дейностите с отпадъци, е смесен. Ръководството на общината е избрало прилагане на Сценарий 2 и Сценарий 3 както следва:

✓ Приема се регионален подход на управление на следните потоци отпадъци (Сценарий 3)

- Рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло чрез въвеждане на инсталация за сепариране на битови отпадъци като част от Интегрираната система за управление на отпадъците в регион Разград;
- Строителство и въвеждане в експлоатация на Инсталации за оползотворяване (компостиране) на биоотпадъци като част от Интегрираната система за управление на отпадъците в регион Разград.
- Разделно събиране на битовите биоотпадъци и транспортирането им до регионална инсталация за компостиране.
- Разделно събиране на отпадъците от поддържане на зелените площи и транспортирането им до регионална инсталация за компостиране.
- Оползотворяване на биоотпадъците чрез компостиране в регионалната инсталация.
- Събиране и транспортиране на количествата строителни отпадъци от ремонтни дейности в домакинствата; транспортирането им до регионална инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци.

✓ Приема се общински подход на управление (Сценарий 2) за:

- ✓ Разделно събраните опасни отпадъци от бита чрез изграждане на Регионален център за опасни отпадъци на територията на общината;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✓ Разделно събраните едрогабаритни отпадъци, хартия, метали, пластмаса и стъкло, отпадъци от опаковки чрез сключване на договори с юридически лица, приемащи тези отпадъци на площадките си;
- ✓ Общински кампании за събиране и извозване на разделно събрани едрогабаритни отпадъци.

Формулираните сценарии следва да бъдат разглеждани единствено в контекста на вземане на оптимално решение за развитие на техническата инфраструктура за третиране на отпадъците и оценка на разходите за изпълнение на програмата.

ОБЩИНА РАЗГРАД

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА НАПРЕДЪКА

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата е необходимо да се изпълнят определен набор от дейности.

Законът за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г. Общинската програма за управление на отпадъците за този период включва следните стратегически цели и програми за достигането им:

Цел	Подпрограма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда	Подпрограма с мерки за разделно събиране и изпълнение на целите за биоразградимите отпадъци, в това число за биоотпадъците Подпрограма с мерки за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци Подпрограма с мерки за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло Подпрограма с мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депониране на отпадъци
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подпрограма с мерки за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Разград по управление на отпадъците
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

V.1. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 1**: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

V.1.1. ВЪВЕДЕНИЕ и основни положения

Източници на информация

В настоящата Подпрограма са използвани като източник на информация:

- Национална Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2014 – 2020 г.;
- Национален план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012 – 2014 г., Агенция за обществени поръчки;
- Наръчник за екологичен характер на обществените поръчки, Европейска комисия.

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработват програми за предотвратяване образуването на отпадъците. Това изискване е транспонирано в Закона за управление на отпадъците (ЗУО), в сила от 13.07.2012 г. Съгласно чл.50 на ЗУО министърът на околната среда и водите разработва и внася в Министерски съвет програма за предотвратяване образуването на отпадъци, като неразделна част от Националния план за управление на отпадъците. За първи път в България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2014-2020 г. Мотото на националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци 2014-2020 г. е „**Най-полезния отпадък е този, който въобще не е възникнал**”.

Основни положения

Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци (ПО) има най-висок приоритет. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват чрез мерки за предотвратяване на отпадъци. Освен това, по този начин се намаляват и вредните влияния при изгаряне, транспортиране и складиране. В крайна сметка предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето само се променя като вещество. Например, при изгарянето, дори и чрез най-съвременните технологии, възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се складираат. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат стопроцентово да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това единственото адекватно противодействие на проблематиката с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

ОБЩИНА РАЗГРАД

V.1.2. ОПРЕДЕЛЯНЕ на мястото на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията на управлението на отпадъците

Съгласно §1, т.17 от Допълнителните разпоредби на ЗУО „Отпадък” е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. Директива 2008/98/ЕО дефинира предотвратяване образуването на отпадъците като „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда или човешкото здраве, или
- Съдържанието на вредни вещества в материалите или продуктите”.

Под мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Определяне на целите на предотвратяване на отпадъците

Изхождайки от Програмата за предотвратяване на отпадъците целите могат да се обобщят в три групи:

Главна цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки. Както главната, така и оперативните цели са формулирани ясно в Рамковата директива за отпадъците (РДО) и в ЗУО.

Стратегическа цел (чл. 29, т. 2 последно изречение на РДО)

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъци.

Оперативни цели (чл. 3, точка 12 РДО, респективно § 1, точка 28 ЗУО)

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
- Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява. По време на самото третиране се изразходва енергия, вода, заема се пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случай на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче такива случаи са нереалистични или твърде малко, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяване още във фазата на дизайна, тоест преди производството

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока на материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и др., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

Описаните по-горе цели на предотвратяване на отпадъците са част от общия комплекс политики в областта на устойчивото развитие, като при реализиране на целите и мерките трябва да се имат предвид и социалните и икономически аспекти. Да се измерва количественото предотвратени отпадъци означава да се измерва несъществуващо количество отпадъци, а да се измерва качествено предотвратени отпадъци означава да се измерва вреда, която не се е състояла.

Съгласно чл. 29, точки 3 и 4 на РДО в предотвратяването на отпадъците трябва да се определят „специфични качествени или количествени контролни показатели” (индикатори), чрез които да може да се оценява и наблюдава напредъка на изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъците. Съгласно Директивата на ЕС всяка държава-членка може да изработи собствени индикатори като същевременно се визира и възможността индикаторите да бъдат определени и чрез процедурата по приемане на общоевропейските норми.

Формулираната по този начин задача в РДО показва, че на този етап няма универсални и общовалидни индикатори, от което следва, че в областта на индикаторите, като доказателство за успех на мерките за ПО, са необходими бъдещи изследвания и проверки. Същевременно трябва да се отбележи, че РДО задължава държавите-членки да определят индикатори за оценка на успеха на мерките за ПО. Това задължение е формулирано и в българския закон (чл. 50, ал. 1 и ал. 3, т. 4 ЗУО). Съгласно тези разпоредби министърът на околната среда и водите разработва и внася в МС програма за ПО, която „включва индикатори за оценка на изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци”.

В законодателството и в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага като приоритетен ред следната йерархия на отпадъците:

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- а) предотвратяване;
- б) подготовка за повторна употреба;
- в) рециклиране;
- г) друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- д) обезвреждане.

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите-членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

- Държава;
- Общини (общински съвети);
- Икономически и научни субекти, неправителствени организации;
- Домакинства.

V.1.3. АНАЛИЗ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

В приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО, точно както и в Приложение IV към чл. 29 на РДО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъците. В настоящата Подпрограма са разгледани само онези от тях, за които е преценено, че са приложими за Община Разград.

Зелени обществени поръчки

Зелените обществени поръчки се дефинират като: “процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни.”. Зелените поръчки като цяло са доброволен инструмент.

Възложителите преценяват дали и доколко да използват екологичните съображения и на кой етап от процеса на възлагане на обществената поръчка да заложат екологични изисквания. Съгласно ЗОП, екологични изисквания могат да бъдат заложи на следните етапи от процеса на възлагане на обществената поръчка – обявяване, провеждане, подписване и изпълнение на договор. Със Съобщението на Комисията от 16 юли 2008 г. “Обществените поръчки, насочени към една по-добра околна среда” се отправя препоръка поне 50% от всички възложени обществени поръчки през 2010 г. да бъдат зелени. Това означава, че те следва да отговарят на общите “основни” критерии за зелени обществени поръчки, споменати в посочения документ. В съобщението се казва още, че са “необходими стимули за насърчаване на по-широкото използване на екологосъобразни продукти, като в същото време трябва да се избягват изкривявания на вътрешния пазар, каквито биха могли да последват от прилагането на чисто национални стимули за зелени обществени поръчки”. Ползите от възлагането на зелени обществени поръчки включват:

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- спестяване на материали и енергия;
- намаляване на разходите за придобиване на продукти и услуги, като се отчита целия жизнен цикъл на продуктите;
- създаване на реални стимули за разработване на екологосъобразни технологии;
- редуциране на отпадъците и замърсяването;
- намаляване на емисиите на парникови газове;
- ефективно управление на околната среда.

Европейските обществени и административни служби изразходват годишно равностойността на 17% от brutния вътрешен продукт на ЕС за закупуване на стоки, преди всичко в сектори със сравнително високо въздействие върху околната среда. Предвид икономическата значимост на обществените поръчки, те могат да се използват като инструмент за ангажираност в национален мащаб за производство на стоки и услуги с по-висока екологична ефективност.

Този вид процедури ще доведе до ограничаване на замърсяванията и увреждането на околната среда, както и до намаляване на разходите, които трябва да направи обществото за отстраняването на тези вредни ефекти и последствията от тях. Възлагането на зелени поръчки ще създаде предпоставки за повишаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове, рециклирането на отпадъци от опаковки, контрола върху употребата на опасни химични вещества, устойчивото управление на горите и земеделските земи и др.

V.1.4. МЕРКИ за предотвратяване образуването на отпадъци

Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществените поръчки и в договорите, съгласно Наръчник за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004 г.

Същност на мярката

В своето съобщение „Обществени поръчки, за по-добра околна среда” (СОМ (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените” обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните-членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Комисията разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки има две възможности при тяхното възлагане: офертите може да се сравняват или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, което означава, че ще бъдат взети предвид други критерии за възлагане, включително цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, то те могат да включват екологични критерии.

Важно да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

- Да са свързани с предмета на договора;
- Да бъдат конкретни и обективно количествено измерими;
- Да са обявени предварително;
- Да са подчинени на правото на Общността.

При спазване на тези условия критериите ще са правилни. Ако се приеме като база за сравнение „икономически най-изгодна оферта“ трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл“. Това означава, че остойностяването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- разходите за закупуване и всички свързани с това разходи (доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н.);
- оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;
- разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определяне на икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгоден“, но той ще има и по добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне, на които, в противен случай, няма да бъде обърнато достатъчно внимание

Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001

Същност на мярката

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) е доброволен инструмент за екологично управление, приет през 1993 г. от Европейската комисия и изменен през 2001 г. (EMAS II) и през 2010 г. (EMAS III). Организациите които прилагат EMAS, автоматично отговарят и на изискванията на ISO 14001. В организациите, прилагащи EMAS и ISO 14001, могат по-лесно да се идентифицират причините за възникване на отпадъците, разходите за тяхното третиране и мерките за ПО.

Положителните страни на тази мярка са, че не само води до намаляване на отпадъците, но и гарантира дългосрочно изпълнение и мониторинг на този ефект. Мярката подпомага и

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

икономическия резултат на фирмата чрез по-доброто използване на ресурсите и оттам и по-ниските разходи, тоест тя има и положителен икономически и социален ефект. Доверието на потребителите от ЕС към фирми, сертифицирани по EMAS и ISO 14001, по принцип е по-високо, което може да доведе до по-добри шансове за българските фирми, имащи сертификат, да реализират своята продукция на Европейския пазар.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

България съществува възможност за стимулиране на фирмите да въведат EMAS и ISO 14001, например чрез зелени обществени поръчки като критерии за допустимост да се изисква регистриране по EMAS или сертифициране по ISO, но тази възможност е използвана в редки случаи.

В Националният план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012-2014 г. е посочено, че „В общинските програми за управление на отпадъците също е препоръчително да се включат мерки за изискване на регистриране по EMAS или сертифициране по ISO като критерии за допустимост при обществени поръчки.”.

V.1.5. НАЛИЧИЕ на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата

В настоящата Подпрограма не са включени „неинвестиционни“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на настоящата Подпрограма, но тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели, са описани в други Подпрограми, както следва:

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании в областта на управлението на отпадъците сред населението и бизнеса, в т.ч. разясняване на ползите от предотвратяването на отпадъците.

Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Разград по управление на отпадъците

- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво.

Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т.ч. за биоотпадъците

- Въвеждане в експлоатация на инсталация за компостиране на биоотпадъци. Въвеждане на разделно събиране на зелените отпадъци, отпадъците от кухни и заведения и др. биоотпадъци.

ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Намаляване на количеството на отпадъците; Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите							
		Проучване на възможностите (и при наличие на целесъобразност и икономическа обезпеченост) – включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци, в обявите за обществени поръчки и в договорите за изпълнението им. (т.15 от Приложение №4 ЗУО)		Община Разград	2017-2020 г.	Намаляване на количеството на отпадъците	Брой обществени поръчки с включен такъв критерий	Община Разград
		Насърчаване на		Община	2017-2020 г.	Намаляване	Брой и/или	Община

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001 – Включване на сертификати по ISO 14001 и EMAS като критерии за допустимост при обществени поръчки (т.10 от Приложение №4 ЗУО)		Разград		на количеството на отпадъците; Устойчиво развитие	стойност на „зелени” обществени поръчки	Разград

ОБЩИНА РАЗГРАД

V.2. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ, МЕТАЛ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2**: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

V.2.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Целите за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, които Р България си е поставила да постигне поетапно до 2020 г., са както следва:

- до 1 януари 2016 г. – най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. – най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от общините в регионалното сдружение за управление на отпадъците, в съответствие с решението, взето от Общото събрание за съответната регионална система.

За периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г. Министерството на околната среда и водите не предвижда промяна в посочените параметри.

Важна предпоставка за постигане на целите са и част от действията, предприети на национално ниво през последните години в това направление, а именно:

- ясно е определена отговорността на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определени са задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведено е законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- въведен е икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- нормативно е осигурена възможността общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

V.2.2. Най-важните резултати, които Община Разград е постигнала и ще надгражда ***Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Разград***

„Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Разград” е създадено през 2016 г.

По-долу накратко са представени параметрите на системата за разделно събиране на рециклируеми материали (за регион Разград).

Регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград ще включва следните съоръжения:

- регионално депо за отпадъци, включващо 2 бр. клетки за неопасни отпадъци,
- инсталации за оползотворяване на биоразградими отпадъци (за компостиране),
- инсталация за сортиране,

които са предвижда да бъдат до Регионално депо – Разград, землище на гр. Разград.

V.2.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотнесими към Подпрограмата

- Необходимо е осигуряване на финансови средства за доизграждане на регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград;
- След изграждане и въвеждане в експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците за регион Разград ще се прилага йерархията за управление на отпадъците – ще се увеличи дела на оползотворените отпадъци за сметка на намаляването на обезвредените посредством депониране такива;
- След изграждане и въвеждане в експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците за регион Разград (в частност – Инсталация за сепариране и инсталация за компостиране на биоотпадъци) ще се постигнат националните цели за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, което ще допринесе за намаляване с 50% на отчисленията по чл.64 ЗУО и респективно до намаляване на финансовата тежест за населението на Община Разград, което заплаща такса битови отпадъци.

V.2.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата са:

- Намаляване количеството биоразградими отпадъци, постъпващи за обезвреждане;
- Увеличаване периода на експлоатация на регионално депо за неопасни отпадъци за регион Разград;
- Намаляване на парниковите газове, отделяни в атмосферата в следствие обезвреждането чрез депониране на биоразградими отпадъци;
- Постигане на целите по чл.31, ал.1 ЗУО.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Изпълнението на Подпрограмата ще постигне като резултат и намаляване изземването на суровини от природата и на замърсяването на околната среда от неконтролираното изхвърляне на отпадъци, създаване на нови работни места.

Като резултат от изпълнението на Подпрограмата за неселението на Община Разград ще се намалят разходите за управление на отпадъците – намаляване на отчисленията по чл.64 ЗУО (елемент на план-сметката за приходите, от които се финансират разходите за управление на битови отпадъци).

V.2.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата

В настоящата Подпрограма не са включени „неинвестиционни“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на настоящата Подпрограма, но тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели, са описани в други Подпрограми, както следва:

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;
- Разработване (и при необходимост – актуализация) на общинска наредба по чл.22 ЗУО със специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на рециклируемите отпадъци;
- Разработване на общински / регионални програми за управление на отпадъците (и при необходимост – актуализацията им), в които да се идентифицират специфичните мерки на местно/регионално ниво за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Разград по управление на отпадъците

- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво;
- Разработване и внедряване на електронни информационни системи в областта на управлението на отпадъците (например получаване на онлайн информация в реално време по отношение на количеството отпадъци, приети за третиране в регионалната система; отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и др.).

Подпрограма с мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани на отпадъци

- Периодично определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в община Разград (и на ниво регионална система) съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2012 г. – на всеки 5 години.

ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ НАЙ-МАЛКО ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СЪГКЛО

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло							
		Изграждане инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (Инсталация за сепариране и Инсталация за компостиране) за регион Разград с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове		ОПОС	2017-2020	Изградена инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (Инсталация за сепариране и инсталация за компостиране) с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове в РСУО Разград	Достигнати цели за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Община Разград; РСУО Разград
		Публикуване на интернет страницата на Община Разград		Общински бюджет	2017– 2020	Обществеността е информирана относно местонахождението	Община Разград е публикувала на интернет страницата си	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		и широко оповестяване на точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, изградени на територията на община Разград, какви отпадъци и в какви количества могат да се предават на тези площадки. Периодична актуализация на информацията.				на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци, налични на нейната територия, и вида и количествата на събираните отпадъци	
		Прилагане на икономически инструменти (отчисления за депониране по чл.64 ЗУО), които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набеязаните цели в ЗУО		Общински бюджет	2017 – 2020	Стимулиране на оползотворяването на битовите отпадъци Акумулиране на средства за изграждане на инсталации за оползотворяване на битови отпадъци	Изградена инсталация за оползотворяване на битови отпадъци	Община Разград, РСУО Разград
		Определяне на такса битови отпадъци в зависимост от количествата образувани		Общински бюджет	2018 – срокът е индикативен и зависи от срока на приемане на	Справедливо заплащане на такса битови отпадъци от населението според количеството генерирани битови	Определяне на ТБО в зависимост от количеството генерирани битови отпадъци	Община Разград (МС, НСОРБ)

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		отпадъци			методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (задължение на МС и НСОРБ)	отпадъци; Стимулиране на населението да събира разделно битовите отпадъци		

V.3. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И НА ИЗИСКВАНИЯТА НА НПУО ЗА БИОРАЗГРАДИМИ И БИООТПАДЪЦИТЕ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2**: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

V.3.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

По-голямата част от битовите отпадъци от домакинствата и други организации са биоразградими отпадъци, които в основната си част се обезвреждат посредством депониране. Ето защо българското законодателство въведе **конкретни количествени цели** за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата. Тези цели са както следва:

Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци

Разпоредбите на ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на европейската директива за депата за отпадъци.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци

Съгласно чл. 13 на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци* целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО се разпределят между регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО на базата на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на общините във всеки от регионите, и решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 ЗУО, ако такова е прието, като конкретните цели за общините се определят с мотивирана заповед на изпълнителния директор на ИАОС и се оповестяват на интернет страницата на агенцията. Целите се актуализират на всеки 5 години със заповед на изпълнителния директор на ИАОС

Към момента на изготвяне на проекта на програмата не е публикуван все още проект на заповед на интернет страницата на ИАОС.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети в това направление до момента, а именно:

- одобрен е Национален стратегически план за поетапното намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.;
- ясно е определена в ЗУО отговорността на общините за управление на отпадъците, включително набелязаните количествени цели за биоразградимите отпадъци и приета подзаконова нормативна уредба за биоотпадъците;
- въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, като тези от тях, които изпълняват посочените цели за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци за оползотворяване на биоотпадъците се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране.

Реализацията на мерките от настоящата Подпрограма и други Подпрограми, включени в Общинска програма за управление на отпадъците на Община Разград за периода 2017-2020 г.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

гарантират поэтапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда и за използването на безопасни за околната среда материали, произведени от биоотпадъци. Осъществяването на Подпрограмата има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Третия национален план по изменение на климата до 2020 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на сметищни газове (основно метан) от депата за битови отпадъци.

V.3.2. Най-важните резултати, които община Разград е постигнала и ще надгражда

Към момента на изготвяне на настоящата програма е стартирана процедура по изграждане на Инсталация за компостиране на биоотпадъци – с влязъл в сила ПУП са определени застроителните параметри, изготвени са инвестиционни проекти за инсталацията, като е приключена и процедурата по реда на Глава Шеста на ЗООС. Инсталацията за компостиране е предвидена като част от интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград.

За реализация на проект “Интегрираната система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци на Регион Разград” се предвижда използването на имоти № 61710.19.277 в землището на гр. Разград, имот №№ 61710.19.278, частично имот № 61710.19.132 и също частично имот № 001070 в землището на с. Ясеновец, община Разград, Област Разград.

Необходима площ за разполагане на инсталацията за компостиране в 10 000 кв.м.

В инсталацията за компостиране се предвижда се третират разделно събрани биоотпадъци.

С цел увеличаване на количеството на оползотворените/рециклирани отпадъци и на база доклада за морфологичния състав на смесените БО от 2014 година община Разград е стартирала проучване и възлагане на преработка на инвестиционните проекти за изграждането на инсталацията за компостиране на биоотпадъците.

През октомври 2016 г. Управляващият орган на Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС) 2014 – 2020 г. е обявил процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“

Целта на процедурата е намаляване на количеството депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци. Очакваният резултат от изпълнение на мерките по процедурата, съвместно с други мерки по приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, е до 2018 г. да бъде осигурен допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

най-малко 20 000 т/год., а до 2023 г. - 105 000 т/год. По този начин ще се допринесе за намаляване количеството на депонираните битови отпадъци, в т.ч. на зелените и биоразградимите, с 12,27 %.

Ще се подпомогне и изпълнението на задължението на България като държава – членка на Европейския съюз, произтичащо от чл. 6 от Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци, за приемането на мерки да се депонират само отпадъци, които вече са били третирани.

- Конкретните бенефициенти по процедурата са общо 118 общини от следните 26 регионални сдружения за управление на отпадъците (PCYO). Като конкретен бенефициент е включено и PCYO Разград с общини Разград, Завет, Исперих, Кубрат, Лозница, Самуил, Цар Калоян.

Горепосочената Покана за набиране на проектни предложения е с крайна дата за подаване на документите 21 април 2017 г.

V.3.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотнесими към Подпрограмата

- Иницирирана е процедура по възлагане на преработката на инвестиционните проекти за изграждане на инсталацията за компостиране на биоотпадъците в съответствие с резултатите от морфологичния анализ на отпадъците, изготвен през 2014 година;
- Необходимо е осигуряване на финансови средства (чрез структурните фондове на ЕС, държавен бюджет и др.) за доизграждане на регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград и в частност на Инсталация за компостиране;
- Системата за разделно събиране на рециклируеми материали ще бъде изградена и ще започне да функционира след въвеждане в експлоатация на регионална система за управление на отпадъците за регион Разград и/или на части от нея;
- След изграждане и въвеждане в експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците за регион Разград ще се прилага йерархията за управление на отпадъците – ще се увеличи дела на оползотворените отпадъци за сметка на намаляването на обезвредените посредством депониране такива;
- След изграждане и въвеждане в експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците за регион Разград (в частност – Инсталация за компостиране и Инсталация за анаеробно разграждане) ще се постигнат регионалните цели за предотвратяване депонирането на биоразградими отпадъци, което ще допринесе за намаляване на отчисленията по чл.64 ЗУО и респективно до намаляване на финансовата тежест за населението на Община Разград, което заплаща такса битови отпадъци.

V.3.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата са:

- Намаляване количеството биоразградими отпадъци, постъпващи за обезвреждане;
- Увеличаване количеството на разделно събраните и оползотворени битови отпадъци, в т.число биоотпадъци;

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Увеличаване периода на експлоатация на регионално депо за неопасни отпадъци за регион Разград;
- Намаляване на парниковите газове, отделяни в атмосферата в следствие обезвреждането чрез депониране на биоразградими отпадъци;
- Постигане на целите, определени съгласно чл. 13 на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци .

Изпълнението на Подпрограмата ще постигне като резултат и намаляване изземването на суровини от природата и на замърсяването на околната среда от неконтролираното изхвърляне на отпадъци, създаването на нови работни места и др.

Като резултат от изпълнението на Подпрограмата за населението на Община Разград ще се намалят разходите за управление на отпадъците – намаляване на отчисленията по чл.64 ЗУО (елемент на план-сметката за приходите, от които се финансира разходите за управление на битови отпадъци).

V.3.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата

Съгласно текстовете на *Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците* за постигане на целите за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци кметът на общината като неразделна част от програмата за управление на отпадъците включва мерки за постигане на целите по чл.31, ал.1 ЗУО. Горепосочените мерки следва да включват най-малко:

1. поетапно въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране, както и изчисляване на броя на домакинствата и на населението на всяка община, обслужвани от общинската система за разделно събиране;
2. разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини;
3. план за изграждане на съоръженията за оползотворяване на биоотпадъците, когато такива са предвидени на територията на общината, съгласно решението по чл. 26, ал. 1, т. 4 ЗУО, в т.ч. определяне на местоположението, необходимия капацитет и технология за третиране;
4. насърчаване компостирането на място;
5. повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците.

В настоящата Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т.число биоотпадъците са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки. Инвестиционните мерки включват доизграждането на всички инсталации/съоръжения, които са елементи на регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград. В настоящата Подпрограма не са включени „неинвестиционни“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на настоящата Подпрограма, но тъй като имат хоризонтален

ОБЩИНА РАЗГРАД

характер и допринасят за постигането на няколко цели са описани в други Подпрограми, както следва:

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци, в т.ч. число разделното събиране и оползотворяване на биораградимите отпадъци;
- Своевременна актуализация (при необходимост) на общинска наредба по чл.22 ЗУО със специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на рециклируемите отпадъци;
- Разработване на общинска / регионална програми за управление на отпадъците (и при необходимост – актуализацията им), в които да се идентифицират специфичните мерки на местно/регионално ниво за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Разград по управление на отпадъците

- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво;
- Разработване и внедряване на електронни информационни системи в областта на управлението на отпадъците (например получаване на информация в реално време по отношение на количеството отпадъци, приети за третиране в регионалната система; отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и др.).

Подпрограма с мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депониране на отпадъци

- Актуализиране на морфологичния състав на битовите отпадъци в община Разград (и на ниво регионална система) съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2012 г. – на всеки 5 години.

ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, В Т.ЧИСЛО ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци	Достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци							
		Възлагане и преработка на инвестиционните проекти за изграждане на Инсталацията за компостиране		Община Разград	2017	Одобрени инвестиционни проекти	-	РСУО Разград; Община Разград
		Подготовка на проектно предложение за осигуряване на БФП по ОПОС		ОПОС, ПУДООС, отчисления по чл.64 от ЗУО	2017	Подготвено проектно предложение	Подготвено и внесено в УО на ОПОС проектно предложение	РСУО Разград; Община Разград
		Изграждане на Инсталация за компостиране на биоотпадъци		ОПОС, ПУДООС, отчисления по чл.64 от ЗУО	2020	Изградена исталация за компостиране	Въведена в експлоатация инсталация	РСУО Разград; Община Разград
		Поетапно въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на		Общински бюджет (за финансиране дейностите по събиране и транспортиране	2018	Изградена система за разделно събиране на битови биоотпадъци	Брой разположени съдове за разделно събиране на биоотпадъци и	РСУО Разград; Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране		до инсталация)			рециклируеми опадаъци	
		Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за събиране и транспортиране на биоотпадъци		ОПОС, отчисления по чл.64 от ЗУО, общински бюджет	2018	Закупени съдове за разделно събиране на биоотпадъци и превозни средства	Бр.закупени съдове; Бр.закупени специализирани превозни средства; Количество биоотпадъци, отклонени от депониране	РСУО Разград; Община Разград
		Проучване и съставяне на пълна информация на обектите на територията на населените места от община Разград, които генерират по-големи количества хранителни биоотпадъци и на зелените площи в населените места, от които се генерират по-големи количества зелени отпадъци, както и за потенциалните общински площи (зелени системи, инфраструктурни строежи, кариери,		Общински бюджет	2018	Изготвени списъци с информация	Община Разград разполага с информация за източниците и количествата на хранителни биоотпадъци и зелени отпадъци	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		гори и пасища др.), в които може да се използват произведените продукти от биоотпадъците						

V.4. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2**: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

V.4.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление.

Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите амбициозни цели се заложили в националното законодателство, което определи поетапно по години целите за рециклиране и друго оползотворяване, за да се достигне крайната цел през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. – най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. – най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. – най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

V.4.2. Най-важните резултати, които Община Разград е постигнала и ще надгражда

На територията на община Разград няма инсталации / съоръжения за третиране на строителни отпадъци (депа за инертни отпадъци, площадки за оползотворяване на строителни отпадъци).

Общинска администрация Разград ще развива дейността си по управление на строителните отпадъци, генерирани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, включваща:

- Одобряване на Планове за управление на строителни отпадъци;
- Осъществяване на контрол по изпълнение на ПУСО;
- Разработване на ПУСО – за общински обекти, при принудително премахване на строежи;
- Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО;

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Влагане в строежите на рециклирани строителни материали или на третираны строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи – в случаите, когато Община Разград е възложител на СМР за проекти, финансирани с публични средства.

V.4.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотнесими към Подпрограмата

- На територията на община Разград няма изградени мощности за третиране на строителни отпадъци;
- Общинска администрация Разград осъществява дейности по разработване, одобряване и контрол по изпълнението на Планове за управление на строителни отпадъци, в предвидените в ЗУО и *Наредбата за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали* случаи;
- Община Разград е отговорна за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на нейна територия в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО;
- Възлагането на обществени поръчки ще е съобразено с изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали или на третираны строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи.

V.4.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата са:

- Увеличаване на дела на разделно събраните и оползотворени строителни отпадъци в съответствие с йерархията на управление на отпадъците;
- Предотвратяване образуването на замърсени със строителни отпадъци, генерирани от домакинствата, площи на територията на община Разград.

V.4.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата

В настоящата Подпрограма не са включени „неинвестиционни“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на настоящата Подпрограма, но тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели са описани в други Подпрограми, както следва:

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании на населението по отношение организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци
- Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Разград (урежда се с текстовете на наредбата по чл.22 ЗУО);

- Разработване (и при необходимост – актуализация) на общинска наредба по чл.22 ЗУО наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и **строителни отпадъци**, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси;
- Разработване на общинска / регионална програми за управление на отпадъците (и при необходимост – актуализацията им), в които да се идентифицират специфичните мерки на местно/регионално ниво за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Разград по управление на отпадъците

- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво.

ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и разрушаване на сгради							
		Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци		Общински бюджет на Община Разград	2017–2020 г.	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община Разград
		Одобряване на Планове за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали – (Изготвяне на ПУСО и отчети за		Общински бюджет на Община Разград	2017–2020 г.	Получаване на информация по отношение на строителните отпадъци, които се очаква да се генерират на територията на община	Брой изготвени и одобрени ПУСО; Брой изготвени отчети на ПУСО	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		тях – за обекти общинска собственост и при принудително премахване на строежи)				Разград		
		Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Разград в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО		Общински бюджет на Община Разград	2017–2020 г.	Получаване на достоверна информация по отношение на генерираните количества строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата; Повишаване на контрола по отношение управлението на строителните отпадъци от домакинствата; Предотвратяване образуването на замърсени със строители отпадъци площи	Количество строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата – оползотворени или обезвредени	Община Разград
		Включване в тържните документи за строителство за сгради, пътища и строителство, реконструкция и основен ремонт на др.строежи на		Общински бюджет на Община Разград	2017 – 2020 г.	В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни материали	2017 -2019- 1,5%, 2020 - 2%	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали						
		Проучване за финансирането на инсталация за рециклиране на СО, която да се разположи на отредената площадка към Интегрираната система за управление на отпадъците		Общински бюджет на Община Разград	2017 – 2020 г.	Анализ за възможностите за финансиране на съоръжението Анализ за избора на типа на инсталацията – мобилна или стационарна инсталация за рециклиране	Вземане на решение за типа на инсталацията и осигурено финансиране	Община Разград/ПСУО Разград

V.5. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2**: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

V.5.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Обезвреждането на отпадъците следва да бъде извършвано без риск за човешкото здраве и околната среда. Настоящата част на Подпрограмата предоставя рамката за вземане на решения за бъдещото планиране при осъществяване на дейности по закриване и рекултивация на депа за отпадъци на територията на община Разград и за управлението на дейностите по обезвреждане в съответствие с възприетите в ЕС практики и стандарти.

V.5.2. Най-важните резултати, които община Разград е постигнала и ще надгражда РЕГИОНАЛНО ДЕПО ЗА НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ ЗА РЕГИОН РАЗГРАД

Регионалната система за управление на отпадъците за регион Разград включва следните съоръжения:

ДЕПО ЗА НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Самуил, Завет, Цар Калоян и Кубрат (наричано за краткост Регионално депо – Разград) е изградено върху площ от 109,5 дка общинска земя. Площадката на депото се намира в местността „Олян Бурлук“, североизточно от град Разград.

Регионалното съоръжение за обезвреждане на битовите отпадъци от регион Разград се е въведено в експлоатация през 2009 година с Решение за ползване № СТ-05-851 от 27.07.2009 г. издадено от Дирекция за национален строителен контрол гр. София.

За Регионално депо – Разград е издадено Комплексно разрешително (КР) №248-Н0/2008 г. Собственик на депото и оператор на КР е Община Разград.

Ежегодно община Разград изготвя годишен доклад за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексно разрешително № 248-Н0/2008 г.

При спазване изискванията на чл. 21, ал.1 кметът на общината самостоятелно, когато не участва в регионално сдружение, или съвместно с другите кметове на общините от регионалното сдружение предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци.

Сдружението на общините от регион Разград е предприело необходимите действия за разширение на Регионалното депо – стартирана е реализацията на II етап – с цел осигуряване на екологосъобразно третиране на отпадъците от регион Разград чрез изграждане на система от съоръжения за третиране на отпадъци, в това число и две нови клетки за неопасни отпадъци.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Предвидените за изграждане Инсталация за сортиране на битови отпадъци за регион Разград и Инсталация за компостиране към II етап от Регионалното депо, ще доведе до значително намаляване на обема на битовите отпадъци, постъпващи за обезвреждане.

На територията на действащото Регионално депо-Разград е разположено и общинско депо Разград, неотговарящо на нормативните изисквания (клетка 0). Със Заповед № 14/17.01.2011 г. на Директора на РИОСВ – Русе е преустановена експлоатацията му с указания за предприемане на мерки за закриване на депото и неговата рекултивация, предвидени в плана за привеждане в съответствието с нормативните изисквания, утвърден с Решение № Р-ДО-09-01/09.05.2005 г. на Директора на РИОСВ – Русе.

В изпълнение на нормативните изисквания е изготвен работен проект „Рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци – гр. Разград“

Рекултивацията на депото, с обща площ 48 308 кв.м., включва два етапа с два типа технологии: техническа и биологична рекултивация.

С Протокол за приемане на етап „Техническа рекултивация“ от 13.10.2015 година назначената комисия установява, че извършените дейности отговарят на изискванията за рекултивация на съществуващи депа за неопасни битови отпадъци, предвидени за финансиране по ПМС 209/2009 г. и Наредба № 26/1996 година за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт. Дейностите, извършени през етап 1 са приети. Предстои приемането и на дейностите по биологичната рекултивация.

На територията на община Разград има три депа за отпадъци с преустановена експлоатация, които все още не са рекултивирани; едно от тях – депото за инертни отпадъци в местността „Козлука“, е собственост на Община Разград

V.5.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотнесими към Подпрограмата

Изводи:

- Община Разград разполага с добра инфраструктура за управление на дейностите с отпадъците;
- През 2010 г. са предприети действия по стартиране на дейностите за изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от територията на регион Разград, в това число изграждане на инсталация за компостиране на биоотпадъци, инсталация за сепариране на битови отпадъци и площадка за разполагане на мобилна инсталация за рециклиране на строителни отпадъци;
- Предприети са своевременни действия по реализацията на разширение на Регионално депо-Разград с нови клетки за неопасни отпадъци (етап II от Регионално депо);
- Община Разград е включена като пилотна община за изграждане на център за събиране и временно съхраняване на опасни отпадъци, разделно събрани от домакинствата;
- Съществуващите сметища с преустановена експлоатацията и са рекултивирани;

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- На територията на община Разград има три депа за отпадъци с преустановена експлоатация, които все още не са рекултивирани; едно от тях – депото за инертни отпадъци в местността „Козлука“, е собственост на Община Разград;
- Препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност на територията на община Разград се съхраняват в 2 броя складове;
- Обществото не е достатъчно информирано за рисковете за околната среда, в резултат на неправилното третиране на отпадъците.

Препоръки:

- Да се предприемат постоянни мерки от страна на общинската администрация по осигуряване прилагането на законодателството за прекратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и за предотвратяване възникването на нови замърсявания;
- Да се предприемат действия от страна на общинската администрация за рекултивация на депото за инертни отпадъци в м-ста „Козлука“, което е с преустановена експлоатация, по реда на *Наредба №6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

V.5.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата са:

- Минимизиране риска за компонентите на околната среда, причинени от депонирането на битови отпадъци в депа, които не са изградени и не се експлоатират съобразно нормативните изисквания;
- Намаляване на рисковете за човешкото здраве;
- Подобряване на жизнената среда на населението на територията на община Разград.

Изпълнението на дейностите по закриване и рекултивация на депото за инертни отпадъци ще допринесе за:

- Намаляване на негативното въздействие върху компонентите на околната среда.

Косвени резултати от изпълнението на мерките на настоящата Подпрограма са:

- намалено използване на природни ресурси чрез оползотворените отпадъци;
- създаването на работни места в сектора за управление на отпадъците.

V.5.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата

В настоящата Подпрограма не са включени „неинвестиционни“ мерки, които имат пряка връзка с постигане на набеязаните цели на настоящата Подпрограма, но тъй като имат

ОБЩИНА РАЗГРАД

хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели са описани в други Подпрограми, както следва:

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании на населението по отношение организирането на системата за разделно събиране и последващото оползотворяване на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Разград, в т.ч. ползи за околната среда и финансови ползи за населението от прилагането ѝ;
- Своевременна актуализация (при необходимост) на общинска наредба по чл.22 ЗУО със специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на рециклируемите отпадъци;
- Разработване на общинска / регионална програми за управление на отпадъците (и при необходимост – актуализацията им), в които да се идентифицират специфичните мерки на местно/регионално ниво за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Разград по управление на отпадъците

- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво;
- Разработване и внедряване на електронни информационни системи в областта на управлението на отпадъците (например получаване на онлайн информация в реално време по отношение на количеството отпадъци, приети за третиране в регионалната система; отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и др.).

ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ НА ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци	Подобряване йерархията на управление на другите отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за отпадъци							
		Подготовка на проект за закриване и рекултивация на депо за инертни отпадъци, с прекратена експлоатация, при възможност с оползотворяване на полезните компоненти		общински бюджет / ПУДООС и др.	2018-2020	Изготвени проекти за закриване и рекултивация	обявена обществена поръчка	Община Разград
		Изпълнение на проект за закриване и рекултивация на клетка 1 от Регионално депо-Разград		отчисления	2018-2019	Закрита клетка 1	обявена обществена поръчка	Община Разград
		Изпълнение на проект за рекултивация на клетка 0 от Регионално депо		ПУДООС	2017	Приети дейности по биологична рекултивация	Разрешение на ДНСК	Община Разград
		Изпълнение на проекти за		„ОПОС 2014-2020	2018 - 2020	Изградени инсталации за	Договорите за изпълнение	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		инсталации за подготовка за оползотворяване и оползотворяване на битови отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове		г.” / Държавен бюджет		подготовка за оползотворяване и оползотворяване на отпадъците; намалени емисии на парникови газове	на проектите са приключили с въведени в експлоатация инсталации	
		Актуализация на морфологичния състав на битовите отпадъци в община Разград (и на ниво регионална система) съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2012 г..		общински бюджет, ОП „Околна среда 2014-2020 г.”, ПУДООС	2019г.	Придобиване на точна представа за видовете фракции (хранителни, хартия, пластмаси, текстил, гуми, дървестни, стъкло, метал, инертни и др.) отпадъци, съдържащи се в битовите отпадъци	Извършен морфологичен анализ на битовите отпадъци на всеки 5 години	РСУО Разград Община Разград
		Изграждане на площадка за опасни отпадъци от домакинствата. Създаване на система за разделното им събиране		ПУДООС	2018-2020	Екологосъобразно събиране на ОО от домакинствата Намаляване на риска за околната среда	Количество предадени за последващо оползотворяване ОО	Община Разград

ОБЩИНА РАЗГРАД

V.6. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНА РАЗГРАД ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда**

V.6.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Мерките от настоящата Подпрограма имат хоризонтален характер и водят до изпълнение на всички цели на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г., както следва:

- ❖ Цел 1: Намаление на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- ❖ Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- ❖ Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- ❖ Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

V.6.2. Най-важните резултати, които община Разград е постигнала и ще надгражда

Общинска администрация Разград подпомага изпълнението задълженията на кмета, произтичащи от Закона за управление на отпадъците, които се финансират от приходите от такса битови отпадъци – предоставяне на услуги по събиране и транспортиране на битови отпадъци, третиране на битовите отпадъци в инсталации/съоръжения и поддържане чистотата на територията на населените места.

Общинска администрация Разград прилага изискванията, произтичащи от наредбите за управление на строителните отпадъци, масово разпространените отпадъци, финансовото обезпечаване при депонирането на битовите отпадъци и др.

Общинска администрация Разград подпомага и осигурява дейността на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Разград съобразно изискванията на чл.24, ал.7 Закона за управление на отпадъците.

Настоящата Подпрограма включва мярка „Разработване и внедряване на електронни информационни системи в областта на управлението на отпадъците (например получаване на онлайн информация в реално време по отношение на количеството отпадъци, приети за третиране в регионалната система; отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и др.)”. Интегрираната информационна система е важен фактор за подобряване дейностите по управление на отпадъците. Мярката способства и за засилване на контрола върху дейностите по управление на отпадъците (събиране и

ОБЩИНА РАЗГРАД

транспортиране на битови отпадъци, третиране на отпадъци в регионалната система), което от своя страна ще доведе до предоставяне на по-качествени услуги на населението на общината.

V.6.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотнесими към Подпрограмата

Изводи:

- За подобряване на капацитета на общинските служители трябва да се провеждат обучителни програми. Като се имат предвид големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и за третиране на биоразградимите отпадъци, за които общините нямат практически опит. Необходимостта от обучителни програми е най-важния фактор за подобряване на общинския капацитет по управление на отпадъците от голяма част от общините, включително за съставяне на констативни протоколи и актове при извършване на инспекции;
- Община Разград е предприела мерки по отношение повишаване на административния си капацитет, като е осигурила служители със съответно образование, които подпомагат кмета на Общината при организиране на дейностите по управление на отпадъците. Наличието на компетентни служители е предпоставка за своевременното отчитане на промени в нормативната уредба, актуализация на местни нормативни документи, и изпълнение на изискванията на законодателството в областта на управление на отпадъците, като цяло;
- Административният капацитет на Община Разград в областта на управлението на дейностите по отпадъците е недостатъчен за да изпълни всички изисквания, произтичащи от нормативната уредба и стратегическите и програмни документи в областта на УО, особено след приемане на нови нормативни уредби в областта на биоотпадъците, рециклирането на строителните отпадъци, управлението на отпадъците на регионален принцип и др.

Препоръки:

- Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова *Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.*
- Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация.

ОБЩИНА РАЗГРАД

V.6.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата са:

- Повишаване капацитета на Общинска администрация Разград;
- Предоставяне на по-качествени услуги в областта на управлението на отпадъците на населението;
- Подобряване на комуникацията с външни институции – РИОСВ – Русе, МОСВ, ИАОС и др.

V.6.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата

Мерките от настоящата Подпрограма имат хоризонтален характер и водят до изпълнение на всички цели на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци, в т.ч. число разделното събиране и оползотворяване на биораградимите отпадъци;

ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНА РАЗГРАД ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците							
		Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво (управление на биоотпадъци, рециклируеми битови и строителни отпадъци, разделно събиране, рециклиране и предотвратяване, осъществяване на контролна дейност и др.)		Общински бюджет Оперативни програми (ОПОС 2014-2020 г. или по Програма „Добро управление“ 2014-2020 г.)	2017-2020 г.	Подобряване на административния капацитет на общинска администрация Разград Разширяване на знанията и уменията на служителите на Община Разград	Брой проведени обучения; брой обучени служители	Община Разград
		Разработване и внедряване на електронни информационни системи в		Общински бюджет Оперативни програми	2017-2020 г.	Подобряване на административния капацитет на общинска администрация	внедрени електронни информационни системи	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		областта на управлението на отпадъците (например получаване на информация в реално време по отношение на количеството отпадъци, приети за третиране в регионалната сиситема; отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и др.).				Разград		

V.7. ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците**

V.7.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Подпрограмата включва мерки за повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите, което е от изключителна важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците. Настоящата Подпрограма предвижда разширяване на обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса, дейности, които традиционно се подценяват от компетентните институции.

Подпрограмата за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците има изключително значение за общото подобряване на управлението на отпадъците и на практика подпомага всички останали Подпрограми от Общинската програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017-2020 г. чрез повдигане на съзнанието и използването на субективния фактор за подобряване резултатите от дейностите по управление на отпадъците.

Същевременно редица мерки, включени в други Подпрограми от ПУО на Община Разград 2017-2020 г. също допринасят за постигането на целта за превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

V.7.2. Най-важните резултати, които Община Разград е постигнала и ще надгражда

Важна предпоставка за постигане на заложената цел са и част от предприетите до момента мерки, като провеждането на ежегодни национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци от цялата страна и ежегодният конкурс за общини „За чиста околна среда”.

Освен мерките насочени пряко в двете основни направления – **информиране и включване на обществеността** при вземане на управленски решения в областта на управление на отпадъците, в Подпрограмата са включени и мерки, които имат по-конкретна насоченост и произтичат от откритите празноти в управлението на отпадъците и тяхното преодоляване чрез провеждането на тематични информационни и доброволчески кампании, предоставянето на информация от НСИ за битовите отпадъци по общини и др.

Община Разград е разработила Програма за управление на отпадъците за периода 2017-2020 г., която е съобразена с всички действащи на национално ниво планове и програми в областта на управлението на отпадъците, както следва:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.;

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011-2020 г.;
- Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 г.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- Регионален план за развитие на Североизточен район на планиране 2014 – 2020 г.;
- Областна стратегия за развитие на Област Разград за периода 2014 – 2020 г.;
- Общински план за развитие на Община Разград за периода 2014-2020 г.

V.7.3. Най-важните изводи и препоръка от анализите, съотнесими към Подпрограмата

- *Наредба №11 за организацията на дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Разград* (приета с Решение №593 от Протокол №45 от 30.06.2014 г. на Общински съвет Разград е разработена на основание чл.22 от Закона за управление на отпадъците.
- Наредбата е публикувана на интернет-страницата на община Разград при условията на пълна прозрачност.
- Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.число изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.
- Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация.

V.7.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУДО 2017-2020 г.

- Населението на община Разград е запознато с изискванията за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, в т.число биоотпадъци и ползите от прилагането им, рисковете от депониране на отпадъци и др.;
- Гражданите и фирмите имат достъп до информация за битовите отпадъци за тяхната община и сравнителна информация за други общини;
- Повишена информираност на населението по отношение начина на формиране размера на такса битови отпадъци;
- Изграждане на доверие към институциите по отношение справедливостта при определяне размера на такса битови отпадъци;

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Информирание на населението на Община Разград за всички решения на Общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Разград.

V.7.5. Наличие на други дейности и мерки, включени в други Подпрограми на общинската ПУО, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на програмата

Подпрограма с мерки за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Разград по управление на отпадъците

- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво (управление на биоотпадъци, рециклируеми битови и строителни отпадъци, разделно събиране, рециклиране и предотвратяване, осъществяване на контролна дейност, справедливо формиране на такса битови отпадъци и др.)

ОБЩИНА РАЗГРАД

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор а прилагане на йерархията за управление на отпадъците	Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците							
		Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците		Общински бюджет; Оперативни програми; Държавен бюджет	2017-2020 г.	Населението на община Разград е запознато с изискванията за разделно събиране на биоотпадъци и ползите от прилагането му	Проведени информационни кампании сред населението; Публикувани съобщения на интернет-страницата на община Разград	Община Разград
		Предоставяне на информация за количествата битови отпадъци по общини на НСИ, която да бъде публикувана в статистическите годишници		Общински бюджет	2017-2020 г.	Гражданите и фирмите имат достъп до информация за битовите отпадъци за тяхната община и сравнителна информация за другите общини	Подадена информация до НСИ, брой	Община Разград
		Провеждане от Община Разград на консултации с обществеността и други заинтересовани страни в процеса на разработване		Общински бюджет	2017-2020 г.	Всички заинтересовани страни са включени в процеса на разработване на общинската / регионалната	проведени консултации	РСУО Разград Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		на общинската / регионалната програми за управление на отпадъците				програми за управление на отпадъците		
		Провеждане от Община Разград на информационни кампании за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската (регионалната) програми за управление на отпадъците и наредбата по чл.22 ЗУО		Общински бюджет Съвместно с ООП	2017-2020 г.	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Ежегодно провеждани информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	РСУО Разград Община Разград
		Продължаване на националната кампания на МОСВ „За чиста околна среда”		Общински бюджет	2017-2020 г.	Реализирани дейности по Националната кампания „За чиста околна среда” на територията на цялата страна	Повишена екологична култура на населението и бизнеса и навлизане на съвременните достижения в управлението на отпадъците	РСУО Разград Община Разград
		Публикуване на „зелен” телефон и е-мейл адрес, на който гражданите да могат да подават сигнали за нарушения на нормативните		Общински бюджет	2017-2020 г.	Гражданите и другите заинтересовани страни разполагат с достъпен инструмент	Наличие на „зелен” телефон и ел.поща, по които гражданите да могат да подават	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		изисквания за отпадъците, както и на предложения за подобрения на политиките по отпадъците				за подаване на сигнали и предложени	сигнали по отношение на управление на отпадъците в реално време	
		Разработване на общинска/регионална програми за управление на отпадъците, в които да се идентифицират специфичните мерки на местно ниво за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци. Актуализиране на горепосочените програми при необходимост		Общински бюджет / Оперативни програми	2017-2020 г. актуализация при необходимост	Разработени програми с изпълними и ефективни мерки	Разработена / актуализирана програма	РСУО за регион Разград; Община Разград
		Популяризиране на методиката за определяне на морфологичния състав на отпадъците, определяне на такса битови отпадъци в зависимост от количествата		Общински бюджет / Оперативни програми	2017-2020 г.	Повишена информираност на населението по отношение начина на формиране размера на ТБО; изграждане на доверие към институциите по отношение справедливостта при определянето на таксата	Публикувани съобщения на интернет-страницата; Проведени публични дискусии	РСУО за регион Разград Община Разград
		Информирание на населението на Община Разград за		Общински бюджет	2017-2020 г.	Повишена информираност на населението	Публикувани решения на Общото	РСУО за регион Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция
		всички решения на Общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Разград				по отношение на взетите решения на Общото събрание на регионалното сдружение	събрание на РСУО за регион Разград на интернет-страницата на Община Разград	Община Разград

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на Община Разград трябва да бъде в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2014 – 2020 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011 – 2020 г.;
- Трети национален план за изменение на климата 2013 – 2020 г.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- ✚ Регионален план за развитие на Северен централен район 2014 – 2020 г.;
- ✚ Областна стратегия за развитие на област Разград за периода 2014 – 2020 г.;
- ✚ Общински план за развитие на Община Разград за 2014 – 2020 г.;

В настоящата част на програмата ще бъде направен кратък преглед на всеки един от горепосочените планови документи, действащи на регионално и областно ниво, след което ще бъде направен извод дали мерките, предвидени в Програмата за управление на отпадъците на Община Разград с период на действие 2017 – 2020 г. ще допринесат за постигане на националните и регионални цели за развитие в областта на управлението на отпадъците.

Регионален план за развитие на Северен централен район 2014 – 2020 г.

Регионалният план за развитие на Северния централен район 2014 – 2020 г. е приет с Решение №461 на Министерския съвет от 01.08.2013 г.

Северен централен район на планиране обхваща пет области в територията между Стара планина и река Дунав – Велико Търново, Габрово, **Разград**, Русе и Силистра. Районът граничи на изток със Североизточния, на запад със Северозападния, а на юг с Югоизточния райони. В състава на СЦР влизат 36 общини, неговата площ е 14974.0 км², а населението му, според данните от преброяването през 2011 г. е 861 112 жители.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

Регионалните планове за развитие на районите от ниво 2 в България са част от пакета документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, регламентирани със Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР). Съгласно нормативните изисквания Регионалните планове за развитие се изготвят за период от 7 години (който съвпада с програмния период на ЕС), а срокът за приемането им от Министерски съвет е една година преди началото на периода им на действие, (чл.18, ал.1 от ППЗРР). Законодателната рамка предвижда обсъждане и одобряване на разработените проекти от Регионалните съвети за развитие (РСР) на съответните райони, преди тяхното окончателно приемане от Министерски съвет.

Регионалният план за развитие на Северния централен район се разработва в съответствие с постановките на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. и тези, заложи в Националната програма за развитие „България 2020“. В по-широк контекст, регионалният план отчита приоритетите и целите на Стратегията „Европа 2020“ и се съобразява с еволюцията на кохезионната политика на Европейския съюз. Акцентът, който новата политика на ЕС поставя върху териториалното сближаване и сътрудничество, предопределя стриктното придържане на плана към Дунавската стратегия и последвалите разработки в макрорегионален и трансграничен контекст.

Регионалният план за развитие на Североизточен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г. е документ за стратегическо планиране, който, като отчита специфичните характеристики и потенциала на района, определя средносрочни цели и приоритети за устойчиво и интегрирано регионално и местно развитие в съответствие с предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие и другите структуроопределящи политики. Регионалният план за развитие определя необходимостта от реализация на дейности в различни сектори, създаване на по-добри условия за балансирано и устойчиво социално-икономическо и териториално развитие и преодоляване на съществуващите междурегионални и вътрешнорегионални диспропорции. Регионалният план за развитие е съобразен с Националната програма за развитие: БЪЛГАРИЯ 2020“ и Националната програма за реформи на Република България (2011-2015 г.), които определят националните ангажименти за изпълнение на целите на Стратегията на ЕС „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“.

Кратко формулираната визия за развитие на СЦР е:

СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РАЙОН – бързо и устойчиво развиващ се европейски район, интегрална част от Дунавското пространство, където младите хора виждат своето бъдеще и личностна реализация.

Съобразявайки се с Националната стратегическа референтна рамка, Регионалният план на СЦР поставя икономическото, социално и териториално сближаване във фокуса на стратегическите цели:

- **Стратегическа цел 1:** Икономическо сближаване – достигане на средните нива на заетост, производителност на труда и приложение на иновации в икономиката, характерни за районите от Дунавското пространство;
- **Стратегическа цел 2:** Социално сближаване – преодоляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия в социалната сфера и ограничаване на риска от социална изолация и бедност;
- **Стратегическа цел 3:** Териториално сближаване – свързаност и балансирано, интегрирано и устойчиво развитие на територията и населените места;

- **Стратегическа цел 4:** Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране използването на енергия от възобновяеми източници.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ.

ОБЩИНА РАЗГРАД

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Икономическо сближаване - достигане на средните нива на заетост, производителност на труда и приложение на иновации в икономиката, характерни за районите от Дунавското пространство	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Социално сближаване - преодоляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия в социалната сфера и ограничаване на риска от социална изолация и бедност	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Териториално сближаване – свързаност и балансирано, интегрирано и устойчиво развитие на територията и населените места	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограни- чаване на замърсяването и енер- гоемкостта и стимулиране използването на енергия от възобновяеми източници
ПРИОРИТЕТ 1.1. Развитие на устойчива конкурентоспособна икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии	ПРИОРИТЕТ 2.1. Изграждане на устойчив и развит пазар на труда	ПРИОРИТЕТ 3.1. Изграждане на приоритетни инфраструктурни коридори и прилежащите им съоръжения	ПРИОРИТЕТ 4.1. Околна среда и ресурси – опазване и ефективност
Специфична цел 1.1.1. Подобряване на инфраструктурата за нуждите на икономическите субекти в градските и селските райони	Специфична цел 2.1.1. Създаване на по-добри възможности за трудова заетост	Специфична цел 3.1.1. Изграждане на коридори с национално и наднационално значение	Специфична цел 4.1.1. Подобряване на водоснабдяването, канализацията и третирането на отпадъчни води
Специфична цел 1.1.2. Стимулиране на партньорства между научните институции, публичния и частния сектор от региона и извън него	Специфична цел 2.1.2. Стимулиране мобилността на работната сила в рамките на района	Специфична цел 3.1.2. Изграждане на инфраструктура с регионална значимост	Специфична цел 4.1.2. Подобряване на системата за управление на отпадъците
Специфична цел 1.1.3. Повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес чрез стимулиране на въвеждането на нови технологии, иновативни практики и създаването на кълъстери			Специфична цел 4.1.3. Ограничаване на природните рискове (превенция на риска)
Специфична цел 1.1.4. Разнообразяването на икономиката в селските райони			
Специфична цел 1.1.5. Развитие на силен туристически сектор, основан на богатото природно и културно наследство и стимулиране на специфични за района видове туризъм			

ОБЩИНА РАЗГРАД

Приоритет 2.2. Подобряване на човешкия капитал	Приоритет 3.2. Интегрирано и устойчиво развитие и укрепване на полицентричната мрежа от селища	Приоритет 4.2. Развитие на нисковъглеродна икономика, смекчаване на последствията и адаптиране към климатичните промени
Специфична цел 2.2.1. Подобряване на образованието, стимулиране на квалификацията и преквалификацията на работната ръка и ученето през целия живот	Специфична цел 3.2.1. Интегрирано обновяване и развитие на градовете и подобряване качеството на градската среда	Специфична цел 4.2.1. Подобряване на енергийната ефективност на района
Специфична цел 2.2.2. Осигуряване на адекватни здравни и социални услуги и условия за развитие на спорта и културата	Специфична цел 3.2.2. Подобряване и стимулиране на услугите и средата в малките градове и селата	Специфична цел 4.2.2. Оползотворяване на специфичния потенциал за производство на енергия от ВИ
	Специфична цел 3.2.3. Формиране на партньорства за местно развитие между местната власт, бизнеса и неправителствения сектор в общини със сродни характеристики	
	Приоритет 3.3. Подобряване на трансграничното сътрудничество	
	Специфична цел 3.3.1: Обвързване на селищните структури от двете страни на границата	
	Специфична цел 3.3.2: Реализация на устойчиви партньорски инициативи по р. Дунав и с други региони в Европа	

1.1.1. Приоритети в рамките на Стратегическа цел 4

Стратегическа цел 4: Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране използването на енергия от възобновяеми източници.

Приоритет 4.1. Околна среда и ресурси – опазване и ефективност

Опазването на околната среда и ефективното използване на природните ресурси са основополагащи принципи на стратегията „Европа 2020”, като описват една от най-важните хоризонтални цели, която трябва да бъде преследвана на всяко едно управленско ниво. Стратегията на РПР на СЦР търси кореспонденция с инвестиционните приоритети на СКФ за следващия програмен период. Едновременно с това, опазването на околната среда и природните ресурси се превръща във все по-сериозно предизвикателство на национално (и особено на регионално ниво – за СЦР), с което България се справя все по-трудно.

Специфична цел 4.1.1. Подобряване на водоснабдяването, канализацията и третирането на отпадъчни води

Общонационалният проблем с наличието на прекалено големи загуби по водопреносната и водоснабдителната мрежа на територията на СЦР е допълнен и от изключително острия проблем за осигуряване на постоянно водоснабдяване за някои негови части (най-вече област Габрово). Друг остър проблем, пред който са изправени голяма част от българските градове, не решаването на който би поставило в сериозен риск опазването на околната среда, е липсата на достатъчно съоръжения и мрежи за третиране на отпадъчни води.

- Изграждане на нови канализационни системи в т.ч. селищни пречиствателни станции за отпадъчни води;

Специфична цел 4.1.2. Подобряване на системата за управление на отпадъците

Изоставането на района в изграждането на системи за повторно използване и унищожаване на отпадъците следва да бъде бързо и ефективно компенсирено през непосредствено предстоящите години.

- Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща” при интегрирано управление на отпадъците;
- Оптимизиране и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците;
- Развитие на система за третиране и оползотворяване на биологични отпадъци;
- Въвеждане на икономически стимули за развитие производството и пазара на екологични брикети от отпадъчна биомаса - намаляване на емисиите на азотни окиси, серен двуокис и други замърсители на въздуха, както и на парникови газове, свързани с използването на фосилни твърди горива;
- Изграждане на рециклиращи мощности с цел оползотворяване на отпадъците и предотвратяване замърсяването на околната среда;
- Подобряване на системата за управление на отпадъците в малките населени места в района и рекултивация на терени замърсени от стари депа за битови отпадъци;
- Решаване на проблемите с наличните на територията на района опасни отпадъци;
- Изграждане и реконструкция на депа за отпадъци.

Мерки, свързани с повишаване на обществената информираност

Изпълнението на тези мерки ще допринесе за постигане на висока степен на информираност за състоянието на компонентите на околната среда в района и формиране на активно обществено поведение, свързано с проява на грижи и действия за нейното опазване;

очертаване на основните фактори на въздействие върху специфичните климатични условия на района; посочване на начини за адаптация към променените климатични условия според конкретния риск, застрашаващ живота, здравето и собствеността на хората; формулиране на адекватни превантивни действия, които могат да доведат до намаляване на риска от нарушаване на екологичното равновесие в района. Реализирането на дейности, свързани с екологичното образование могат да се осъществяват чрез провеждане на обучителни семинари, информационни дни, форуми и дискусии, конкурси и открити уроци, организиране на художествени и фото-изложби, издаване на информационни материали. Могат да се използват електронните бази-данни с екологична информация чрез обществените телекомуникационни мрежи, които са лесно достъпни. Всяка година се публикуват и се разпространяват доклади за състоянието и качеството на околната среда на РИОСВ – Русе и Велико Търново. Информационните кампании сред обществеността, организирани от публични и неправителствени организации с цел активиране и фокусиране на обществените нагласи и поведение към предизвикателствата на екосредата, могат да се организират по повод различни Международни и Световни дни от Екологичния календар – Световен ден на влажните зони, Международен ден на енергийната ефективност, Световен ден на водата, Международен ден на птиците и Седмицата на гората, Международен ден на земята, Международен ден на климата, Международен ден на биоразнообразието, Международен ден за опазване на околната среда, Деня на река Дунав и др

Битови отпадъци

Северен централен район се нарежда на второ място по най-малък дял от общото количество образувани битови отпадъци в страната с 11,61 %. Най-малък е дялът на Северозападен район – 10,61 % (за 2010 г.). Общо образуваните отпадъци за периода 2005-2010 г. намаляват както на национално ниво така и в Северен централен район, като степента на намаление в района е по-голяма от тази за България.

Дялът на обслужваното население от организирано сметосъбиране в СЦР нараства от 79,5 % през 2005 г. до 99,8 % през 2010 г. Това нарежда района на първо място по степен на обхващане на населението в системи за организирано сметосъбиране.

Следва да се отбележи, че в три от областите в района цялото население е обхванато от системи за организирано сметосъбиране – Разград, Русе и Силистра. Основният метод за обезвреждане на отпадъците в района е депонирането.

За нуждите на системата за наблюдение и оценка на РПР на СЦР са идентифицирани следните специфични количествени индикатори за резултат, проследяващи изпълнението на приоритетите и специфичните цели на плана.

Таблица VI- 1. Специфични индикатори за проследяване реализацията на плана

	ИНДИКАТОРИ	стойности СЦР			Периодичност на събиране на инф.	Източник на инф.
	СПЕЦИФИЧНИ ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ	Изходни	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Цел 4: Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране на използването на енергия от ВИ						
Приоритет 4.1. Околна среда и ресурси – опазване и ефективност						
5.	Относителен дял от населението, обслужвано от СПСОВ (%)	27,5 % (2010 г.)	32%	40%	Годишно	НСИ
6.	Намаляване на загубите по водопреносната мрежа (%)	60,9% (2010 г.)	<55%	<50%	Годишно	НСИ

ОБЩИНА РАЗГРАД

	ИНДИКАТОРИ	стойности СЦР			Периодичност на събиране на инф.	Източник на инф.
		Изходни	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
8.	Убранизирани територии (%) и население (%), включени към канализационната система	5,8 % (2010 г.)	10 %; 70 %	17 %; 85 %	Годишно	ВиК-дружества
9.	Относителен дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране (%)	99,7% (2011 г.)	99,9%	100%	Годишно	НСИ
10	Нерегламентирани сметища – закрити и рекултивирани (бр. и площ, дка)	132 (2011 г.)	30	0	Годишно	Общини

ОБЩИНА РАЗГРАД

Областна стратегия за развитие на област Разград за периода 2014 – 2020 г.

Областната стратегия за развитие на област Разград е обсъждана и приета на заседание на Областния съвет за развитие на област Разград през месец ноември 2013 г.

Горепосочената стратегия е разработена в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР) и Правилника за прилагането му, като са взети предвид „Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Р България (2010-2022 г.), за Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020 г.), за Областни стратегии за развитие (2014-2020 г.) и за Общински планове за развитие (2014-2020 г.)”. Стратегията е изготвена и в съответствие с Регионалния план за развитие на СЦР от ниво 2 за периода 2014-2020 г. и Регионалната схема за пространствено развитие на областта (чл. 12, ал. 2 от ЗРР).

Кратко формулираната ВИЗИЯ за развитие на Област Разград до 2020 г. е:

„ОБЛАСТ РАЗГРАД – развит фармацевтичен, керамичен и аграрен център на Северна България, с балансирана, конкурентоспособна икономика, съхранена природа, обновена инфраструктура и жизнена среда, осигуряващ добър жизнен стандарт на своите граждани, привлекателен за млади хора, инвеститори и туристи.”

Визията и целите в Областната стратегия за развитие на Област Разград за периода 2014 – 2020 г. са формулирани в контекста на следните основополагащи и целеполагащи постановки на цитираните по-горе разработки и документи:

- превръщане на региона в по-атрактивно място за живеене и работа чрез подобряване на транспортната инфраструктура, повишаване на трудовата заетост, нивото и качеството на образованието, на услугите и съхраняване на природното му равновесие и културната му идентичност;
- съчетаване на икономическите цели в развитието с опазването на качествата на околната среда;
- свързването на екологичните, ландшафтните и културните ценности на общините в областта и разглеждането им като добавена стойност на развитието;
- изясняване на степента на уязвимост на общините в областта пред предизвикателствата на глобализацията, демографските промени, климатичните промени, енергийната независимост;
- насърчаване и подкрепа за развитие на икономика на знанието и иновациите.

Областната стратегия на Област Разград 2014-2020 г. задава следните стратегически цели:

- ✚ Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване в европейски, национален и вътрешно регионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда;
- ✚ Стратегическа цел 2: Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места;

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- ✚ Стратегическа цел 3: Социално сближаване и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал;
- ✚ Специфична цел 4: Териториално сближаване и развитие на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество.
- ✚ Мерките и дейностите в областта на управлението на отпадъците, които са залегнали в Областната стратегия за развитие на Област Разград 2014-2020 г. са включени в **Стратегическа цел 2: Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.**
- ✚ Приоритет 4.1. Обновяване и развитие на техническата инфраструктура и на жизнената среда, подобряване качествата на околната среда

Специфична цел 3: Доизграждане и развитие на инфраструктурата, подобряваща качеството на жизнената среда

Мярка 2. Обновяване и доизграждане на канализационните системи

Неизградената канализация в селата и директното отвеждане на дъждовни и отпадни води в реки и дерета, както и амортизираната и недоизградена канализационна мрежа в малките общински центрове на областта, извеждат този проблем като приоритетен. Средства за финансиране на изграждането на канализационни мрежи и ПСОВ следва да се търсят по ОП „Околна среда” и ПУДООС към МОСВ. Действията трябва да бъдат насочени към:

- ✓ Реконструкция и доизграждане на канализационната мрежа в общинските центрове.
- ✓ Реконструкция и модернизация на съществуващите ПСОВ в Разград, Исперих, Кубрат и Лозница;
- ✓ Изграждане на канализационни мрежи и ПСОВ в Завет, Самуил и Цар Калоян;
- ✓ Изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни съоръжения в населените места с над 2 000 души население
- ❖ Специфична цел 4.. Подобряване на качествата на околната среда.

Подобряване качествата на водата, въздуха и почвите включва прилагането на мерки, които ще подобрят екологичната обстановка в зависимост от териториалния обхват на увреждането, обхвата на засегнатото население, концентрацията на замърсяването и степента на вредност за човешкото здраве и природата. Предлагащите мерки ще въздействат в няколко направления:

- ✓ Елиминиране на източници на замърсяване;
- ✓ Възпрепятстване преноса на замърсяване от един на друг компонент на околната среда и предпазване от замърсяване.

ОБЩИНА РАЗГРАД

В Директива 2009/28/ЕО, приета от Европейския парламент на 23.04.2009 г., емисиите от парникови газове в атмосферата в ЕС, приведени към еквивалент CO₂, трябва да се редуцират до 2020 г. с 20%.

Мярка 1. Мониторинг на качеството на въздуха, водите и почвите

Мярка 2. Почистване на замърсени терени, сметосъбиране и преработка на отпадъците

- ✓ Обхващане в организирано сметосъбиране на ТБО в регионалното депо, Разград на всички населени места от общините в областта;
- ✓ Изграждане на сепариращи инсталации за битови отпадъци на площадките на регионалните депа;
- ✓ Проучване възможностите за изграждане на завод за преработка на отпадъците в регионалното депо Разград;
- ✓ Повишаване ефективността от разделното събиране на ТБО за рециклиране и преработка; ☐ Рекултивация на замърсените терени на закрити депа за твърди битови и строителни отпадъци във всички населени места от общините в областта;
- ✓ Изграждане на компостиращи инсталации за зелени отпадъци и такива за биоразградими отпадъци от домакинствата

Мярка 4. Институционални мерки и партньорство с бизнеса и НПО по опазване на околната среда.

- ✓ Провеждане на действия за повишаване на екологичното съзнание на населението в партньорство с медиите;
- ✓ Използване на програмите за заетост за решаване на екологични проблеми;
- ✓ Повишаване на екологичното съзнание на подрастващите в училищата;
- ✓ Поощряване на граждански инициативи за опазване на природата.
- ✓ Публично-частно партньорство с бизнеса и НПО за поддържане на биоразнообразието в защитените територии и обекти;
- ✓ Включване на общини от Област Разград в мрежа от устойчиви общини;
- ✓ Изготвяне и реализация на проекти от общините, финансирани по Оперативна програма „Околна среда” и националните програми, в партньорство с други общини и региони от държави – членове на ЕС, за съхраняване и подобряване качеството на околната среда.

Общински план за развитие на Община Разград за периода 2014 – 2020 г.
--

Съгласно чл. 13, ал.3 от Закона за регионалното развитие Общинският план за развитие се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Общинският план за развитие на община Разград за периода 2014 – 2020 г. е приет от Общински съвет – Разград с Решение № 491 по Протокол № 33 от 26.11.2013 г.

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Той очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината.

Общинският план за развитие е изготвен в съответствие с „Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие (2012-2022 г.), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020 г.), Областни стратегии за развитие (2014-2020 г.) и Общински планове за развитие (2014-2020 г.)”, одобрени от министъра на регионалното развитие и благоустройството със Заповед №РД-02-14-2402/22.11.2011 г., Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, с Националната Концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г.

Главната стратегическа цел на Общинския план за развитие на Община Разград 2014-2020 г. е *Постигане на качествен и устойчив икономически растеж.*

Стратегически цели:

- ✚ Стратегическа цел 1: Икономически растеж, основан на знание и иновации;
- ✚ Стратегическа цел 2: Балансирано и устойчиво развитие на територията и населените места;
- ✚ Стратегическа цел 3: Осигуряване на равни възможности за качествено образование, устойчива заетост, здравеопазване, богат културен живот и личностна изява.

Приоритетите на Общинския план за развитие на Община Разград 2014-2020 г. са както следва:

- ❖ Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика
- ❖ Приоритет 2: Устойчиво интегрирано териториално развитие;
- ❖ Приоритет 3: Създаване на условия за развитие и пълноценно използване на човешкия ресурс;
- ❖ Приоритет 4: Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса.

В табличен вид по-долу е направена извадка от приетата Програма за реализация към Общински план за развитие на Община Разград 2014-2020, показваща приоритетите и специфичните цели към тях, касаещи управление на дейностите с отпадъци на територията на общината, индикаторите за въздействие и за отчитане на резултатите.

ОБЩИНА РАЗГРАД

Таблица №14 Извадка от Програма за реализация на Общинския план за развитие на Община Разград 2014-2020 г., имаща отношение към управлението на отпадъците

Разград 2014-2020 г., имаща отношение към управлението на отпадъците												
№	Наименование	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньор-ска структура	Време за реализация							
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Приоритет 2: Устойчиво интегрирано териториално развитие												
Специфична цел 2.4.: Подобряване качеството на живот на населението чрез осигуряване на благоприятна околна среда и опазване на природата												
Мярка 2.4.4. Подобряване управлението на отпадъците												
2.4.4.1	Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на неопасни отпадъци от регион Разград.	ФЕС, ЦБ, ОБ, ПЧП	ОА	Частни инвеститори	x	x	x	-	-	x	x	
2.4.4.2	Изграждане на системата за разделно събиране, рециклиране и повторна употреба на отпадъци	ФЕС, ЦБ, ОБ, ПЧП	ОА	Частни инвеститори	x	x	-	-	-	-	-	
2.4.4.3	Рекултивация на общинско депо за битови отпадъци гр. Разград	ФЕС, ЦБ, ОБ	ОА		x	x	x	x	-	-	-	
2.4.4.4	Рекултивация на съществуващото и изграждане на ново общинско депо за строителни отпадъци гр. Разград.	ФЕС, ЦБ, ОБ, ПЧП	ОА	Частни инвеститори	x	x	x	-	-	-	-	
2.4.4.5	Безопасно съхранение и/или обезвреждане на негодни препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност	ФЕС, ЦБ, ОБ, ЧФФ	ОА	Частни инвеститори	-	x	x	-	-	-	-	

Таблица №15 Индикатори за въздействие

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност	Източник на информация
				2014	2020	
Стратегическа цел 2:						
Балансирано и устойчиво развитие на територията и населените места						
3	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението	лева	Годишно	нп	300	Община Разград
4	Дял от населението с подобрена жизнена среда на обитаване.	% от общия брой жители	Годишно	нп	40	Община Разград

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ИЗВОДИ:

- ✚ Общинската програма за управление на отпадъците е в координация с основните приети регионални и местни стратегически планове и програми, както следва:
  - Регионален план за развитие на Северен централен район 2014 – 2020 г.;
  - Областна стратегия за развитие на Област Разград за периода 2014 – 2020 г.;
  - Общински план за развитие на Община Разград за 2014 – 2020 г.;
- ✚ Мерките, предвидени в Програмата за управление на отпадъците на Община Разград с период на действие 2017 – 2020 г. допринасят за постигане на националните и регионални стратегически цели за развитие в областта на управлението на отпадъците.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл.49, ал.4, т. 20 от Закона за управление на отпадъците, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 – система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като Закона за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. В допълнение, член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците на Община Разград е Общински съвет – Разград. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Русе.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Разград да се изготвя в следния формат:

- Въведение;
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението:
  - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
  - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;

Програма за управление на отпадъците на Община Разград 2017 – 2020 г.

ОБЩИНА РАЗГРАД

- Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година;
- Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- Заключение;
- Приложения.

Наблюдението на общинската програма за управление на отпадъците на Община Разград може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информация относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметът на Община Разград организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звено в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на специализираната общинска администрация, която отговаря за управление на дейностите с отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.1.** Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.2.** Анализ на отпадъците
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.3.** Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците в община Разград
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.4.** Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.5.** Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.6.** Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси на услугите
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.7.** Анализ на информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.8.** Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

VIII-9. ПРОГНОЗИ

- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.9.1.** Прогноза за населението
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.9.2.** Прогноза за нормата на натрупване
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.9.3.** Прогноза за количеството образувани отпадъци за територията на община Разград
- ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.9.4.** Прогноза за количествата разделно събрани отпадъци съгласно морфологичен състав